

Pellervon Kirjasto N:o 11.

August Ramsay.

Karjanvakuutusyhdistyksistä.

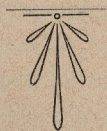

HELSINKI 1903
PELLERVO-SEURA.

PELLERVON KIRJASTO N:o 11.

AUGUST RAMSAY.

KARJANVAKUUTUS-
YHDISTYKSIÄ.

HELSINKI, 1903.

PELLERVO-SEURA

HELSINKI 1903
OSAKEYHTIÖ KAUPPAKIRJAPAINO.

SISÄLLYS:

	Siv.
I. Karjanvakuutus, sen tarkoitus ja mahdollisuus	1
II. Karjanvakuutusyhdistyksen perustaminen ja hallinto	9
III. Ehdotus säännöiksi Niitynmäen pitäjän karjanvakuutus- yhdistykselle	21
<i>Liitteitä:</i> 1) Ehdotus vakuutuskirjaksi	40
2) " " vuosikertomukseksi	42
3) Karjanvakuutus pienissä paikallisissa yhdis- tyksissä	47
4) Yhteisestä lääkevarastosta kotieläimiä varten	60

Toista vuotta sitten onnistui Pellervo-seuran johtokunnan saada senaattori August Ramsay'ltä lupaan tämä käsikirja. Kun tekijä viime lokakuulla ilmoitti toimitustyön lähenevän loppuaan, asetti Pellervon johtokunta valiokunnan, johon kuuluivat senaattori J. Serlachius ja tohtori Hannes Gebhard. Näiden kanssa on tekijä ennen teoksen lopullista toimitusta neuvotellut ja valiokunta on käsikirjaan lisännyt liitteet N:o 3 ja 4, jotka ovat muodostelmia aikakauslehti »Pellervoon» painetuista kirjoituksista.

Tässä ensimmäisessä painoksessaan tarjoo käsikirja opastustaan yksinkertaisempien karjanvakuutusyhdistysten perustamiseen. On näet katsottu sopivimmaksi olla puoltamatta täydellisempiä ja kehittyneempiä yhdistysmuotoja, sellaisina kuin ne esiintyvät monin paikoin ulkomailla, ennenkuin yhdistysten aate on meillä yleisemmin levinnyt. Yhdistysten rakenteelle ja hallitukselle on tärkeää laatia ne aluksi mahdollisimman yksinkertaisiksi. Täten saadaan pohja karjanvakuutuksen kehitykselle ja, aatteen Suomessa juurruttua helppotajuisessa muodossa, voidaan tälle pohjalle enemmän rakentaa.

Helsingissä helmikuulla 1903.

Pellervo-Seuran toimisto.

I.

Karjanvakuutus, sen tarkoitus ja mahdollisuus.

Maamiehelle on hänen eläimistönsä tärkein osa irtaimesta omaisuudesta. Jos hänen karjaansa hävittää kulkutauti, taikka jos tuli tuhoaa navetan asukkaat, niin hänen taloutensa säännöllinen kulku seisahtuu siksi kun uusi karja saadaan. Hän tietää hyvin, että tarkka huolenpito eläimistä on välttämätön ja että hänen hyvinvointinsa riippuu karjan viihtymisestä ja tarkoituksenmukaisesta ruokinnasta.

Mutta miten paljon hän panneekin huolta tähän osaan talouttaan, on hän voimaton taudin, tapaturman ja tulen tuottamia vahinkoja vastaan. Yhdellä iskulla hän voi nähdä omaisuutensa hävitetyksi ja tyynen toimeentulonsa mahdollisuuksien horjuvan.

Täytyy siis kysyä itseltään: eikö ole mitään keinoa vähentää sellaisten vahinkojen seurauksia toimenpiteillä, jotka tarkottavat kadotetun omaisuuden korvaamista rahalla ja joiden kautta voitaisiin saavuttaa mahdollisuus verrattain nopeasti hankkia uutta hävinneen sijaan? Sellainen keino löytyy. Se on vakuutus.

Samalla tavalla kun henkivakuutuksen tarkoituksena m. m. on jossain määrin korvata perheelle sen taloudellisen vahingon, jonka perheen isän

kuolema tavallisesti saa aikaan, ja palovakuutus taas sen tarkoittaa sen vahingon korvaamista, jonka meille tuottaa tulipalo, samalla tavalla voidaan vakuutuksella hankkia taloudellista suojaa niitä tappioita vastaan, mitkä karjassa saa aikaan eläimen kuolema.

Kuten kaiken vakuutuksen, täytyy karjanvakuutuksenkin perustua yhteistyöhön useamman henkilön kesken, jotka liittyvät yhteen yhteisen asian vuoksi. Vain siten voidaan sattuvat vahingot korvata pienillä maksuilla. Kuta suuremmiksi yksityiset vahingot tulevat, sitä suuremman tulee korvaukseen osaaottavien lukumääränkin olla, jotta korvaussumman jakaantuminen ei kohtaisi liian raskaasti yksityisiä.

Vakuutuksen etuja voivat antaa joko suuret, yhden läänin tai koko maan käsittävät yhtiöt taikka myöskin pienemmät paikalliset yhdistykset. Osa vakuutuksista soveltuu paremmin edellisille, toinen osa jälkimmäisille.

Mitä karjanvakuutukseen tulee, soveltuu se monessa suhteessa varsin hyvin pienemmille paikallisille yhdistyksille.

Yksityiset vahingot ovat verrattain pieniä ja sattuvat vain poikkeustapauksissa suuremmassa määrässä vissin alueen sisällä. Korvaussummat aiheuttavat siis yleensä kohtuullisen taksoituksen. Yhteenliittyminen pienemmillä alueilla ei siis tule vaaralliseksi, vaan voidaan sitä hyvin puolustaa ja siihen kehoittaa.

Varma etu on siinäkin, että osakkaat pienessä piirissä tarkoin voivat valvoa yhdistyksen etuja, työskennellä hyvän järjestyksen ja hoidon edistämiseksi eläimiin nähden sekä vastustaa ja ehkäistä vahingol-

lisia vaikutuksia ja petollisuutta. Tähän tulee lisäksi vielä sekin, että asianvalvojista ja asiamiehistä johtuvat kustannukset jäävät pois, kun pienessä yhdistyksessä, joka on aijottu vain pientä aluetta varten, kukin on oma asiamiehensä.

Kumminkaan ei voida kieltää, että näissä pienissä vakuutusyhdistyksissä on jonkun verran heikkoutta siinä, että niiden toiminta lamautuu jopa voi tulla mahdottomaksikin, jos jonkun kerran sattuu suuri kuolevaisuus vakuutettujen eläimien keskuudessa.

Mutta tämä heikkous voidaan korjata, sittenkun eläinvakuutuksen merkitys ja arvo paikallisten yhdistysten kautta on tullut tunnetuksi ja tunnustetuksi sekä niitä suurempi määrä on syntynyt. Sillä sen kautta avautuu tie suuremmille yrityksille: pienet yhdistykset voivat silloin ryhtyä yhteistoimintaan toistensa tukemiseksi, jos suuria vahinkoja sattuisi jollekulle tai joillekuille niistä.

Kumminkin tulee työn alkaa pienissä yhdistyksissä.

Otamme tässä tarkastettavaksi muutamia tärkeämpiä näkökohtia keskinäisen karjanvakuutusyhdistyksen perustamisessa.

Vakuutusyhdistys perustaa toimintansa osakasten keskinäiselle vastuunalaisuudelle. Sen vahingoista johtuvat menot ovat suoritettavat osakkaita taksoittamalla. Sen vuoksi on kunkin osakkaan osuus vastuusta tarkoin määrättävä. Mutta samalla on katsottava, että oikea suhde vallitsee koko vastuumäärän ja niiden vahinkojen välillä, jotka voivat syntyä yksi-

tyisestä vakuutuksesta, taikka, kuten sanotaan, vastuusta. Jos yhdistyksellä on ainoastaan pieniä vastuuta, voi se pysyä pystyssä, vaikka sen kokonaisvastuu onkin pieni. Jos sitä vastoin joku taikka jotkut vastuut ovat hyvin suuria, johtuu siitä aina epävarmuus ja vaara. Sillä jos suuri vahinko tapahtuu, on sen jakamisesta seurauksena korkeat taksoitusmäärät, jotka tulevat rasittaviksi ja voivat aiheuttaa tyytymättömyyttä ja levottomuutta osakkaissa.

Yhdistyksen, jonka toiminta-alue on pieni, tulee siis rajoittaa liikkeensä verrattain pieniin vastuihin, jotka mikäli mahdollista ovat samanlaatuisia.

Näistä syistä tulee pienen karjanvakuutusyhdistyksen heti jättää pois toiminnastaan tulen aiheuttamat vahingot. Sillä yksi ainoa tulipalo voi aikaansaada suunnattomia tappioita, jotka tulevat raskaiksi pienelle yhdistykselle. Muuten on jo palovakuutuksessa mahdollisuus turvan saamiseen tässä suhteessa.

Selvää on myöskin, että yhdistyksen täytyy pois sulkea vahingot, jotka aiheutuvat sodasta taikka eläinten otosta sotatarpeeseen.

Tärkeä kysymys on se, tuleeko pienen yhdistyksen ottaa vakuuttaakseen hevosia. Kun hevosen käyttö ei ole samanlaatuinen kaikille osakkaille, syntyy epätasaisuutta vastuissa, jos hevonen otetaan vakuutettavaksi. Vaikeuksia syntyy myöskin hevosen hoidon valvomisessa, kun hevonen usein toimii yhdistyksen alueen ulkopuolella pitkämatkaisilla kyydeillä, metsänhakkuu-ajossa talvella y. m. s.

Pienelle yhdistykselle on senvuoksi hyvin soveliaista jättää hevoset pois vakuutusmahdollisuudesta.

Mitä taasen lompaisiin ja sikoihin tulee, eivät pienet eläinvakuutusyhdistykset pidä tapana ottaa

niitäkään vakuutukseen. Meillä ei itse asiassa lamasten- ja sikojenhoito yleensä ole niin kehittynyt, että niiden voidaan katsoa tarjoavan tasaisia ja laskettavissa olevia vastuita.

Täten tulisi vakuutus käsittämään ainoastaan nautaeläimiä. Näihin rajoittuen tulevat vastuut samalla paikkakunnalla jotenkin tasaisiksi ja samalaisiksi laatuunsa nähden, joka on välttämätön ehto turvaavalle ja tyydyttävälle vakuutukselle.

On siis neuvottava pientä, yhden paikkakunnan tarvetta varten perustettua yhdistystä rajoittamaan toimintansa aluksi ainoastaan karjan vakuuttamiseen, siksi kunnes saavutetaan edes muutamien vuosien kokemus. Jos niin tehdään, saadaan luja pohja vastuunalaisuudelle ja sen kokoonpanolle. Silloin voidaan myöskin ryhtyä yritykseen niiden kokemusten nojalla, mitä on saavutettu muissa maissa, erittäinkin Saksassa, missä tätä rajoitettua vakuutusta menestyksellä on ruvettu harjoittamaan ja jatkettu maamiehen hyödyksi ja turvaksi.

Keskinäinen yhdistys kerää rahavaransa taksoitamalla osakkaitaan suhteellisesti kunkin osuuteen nähden kokonaisuudesta.

Tästä seuraa, että vuosimaksut riippuvat niistä vahingoista, jotka sen vuoden kuluessa ovat sattuneet. Kun nämä luonnollisesti voivat olla hyvin erilaiset eri vuosina, riippuen ilma- ja rehusuhteista, kulkutau-
deista y. m. s., seuraa siitä myöskin, että vakuutusmaksut voivat suuresti vaihdella eri vuosina. Jos ote-

taan pitkä vuosijakso huomioon, tasaantuvat vakuutusmaksut niin, että keskimäärät pitemmille ajanjaksoille, toisiinsa verrattuina, tulevat jotenkin samoiksi. Keskinäiseen yhdistykseen liittymisestä johtuvaa etua ei siis voida arvostella yksityisen vuoden tuloksesta, ei myöskään ole oikeutettua yhden epäsuotuisan vuoden kokeemuksesta selittää, että keskinäinen vakuutus olisi epäedullinen.

Tästä seuraa, ettei keskinäiseen yhdistykseen liittymistä ole tehtävä satunnaiseksi vain yhtä vuotta varten, vaan tulee sen jatkua useampia vuosia yhteen menoon. Vasta silloin esiintyvät sen edut taikka haitat täysin selvästi.

Varmana keinona satunnaisuuksien vaikutusten jo edeltäpäin tasoittamiseksi on meillä vararahaston muodostaminen. Tämä tapahtuu siten, että niiden vakuutusmaksujen lisäksi, jotka voidaan tarvita korvaamaan vuoden kuluessa sattuneet vahingot, maksetaan vähäinen lisä, jonka kautta pääoma-varoja vähitellen syntyy. Jos jonakin vuonna hyvin suuria vahinkoja sattuu, niin että tavattoman korkea vakuutusmaksu olisi taksoitettava, voidaan osa vahingoista suorittaa vararahastosta ja siten välttää korkea vakuutusmaksu. Vararahasto ei siis ole maksun suorittamista muihin tarkoituksiin, kuin mihin itse vakuutusmaksutkin käytetään, vaan on se edeltäpäin suoritettu maksu, jolla epäsuotuisina vuosina suojataan osakkaita rasittavasta taksoituksesta.

Vararahasto on keskinäisen yhdistyksen paras tuki. Se järjestää koko liikkeen. Ja missä hyvä vararahasto on olemassa, siellä pysyvät myöskin osakkaat, kun ei heidän tarvitse pelätä vakuutusmaksuja, jotka kovasti muuttuvat vuodesta toiseen.

Tässä voi ansaita mainitsemista se seikka, että vararahaston merkitys on selvästi esiintynyt kuntain paloapuyhdistysten toiminnassa. Monet niistä ovat kokonaan laiminlyöneet vararahaston muodostamisen. Kun on hyvin suuri vahinko tapahtunut, on sängen usein sattunut, ettei sellainen yhdistys ole kyennyt maksamaan vahinkoja, taikka että on voitu heti suorittaa ainoastaan joku osa, vaan toinen osa on jäänyt riippuvaksi vastaisista maksuista. Jos sitten seuraavakin vuosi tulee epäsuotuisaksi, on yhtiö pakoitettu lykkäämään suorituksensa, jonka kautta koko vakuutus menettää merkityksensä varmana ja pikaisena apuna. — Niissä yhdistyksissä, missä vararahasto on muodostettu, ovat olot sitävastoin olleet suotuisat; niissä on apu voitu antaa viipymättä ja vaikeuksitta.

Nämät kokemukset osoittavat, kuinka välttämätöntä on, että vararahastolle omistetaan kyllin huomiota.

Edellisessä on huomautettu, mikä merkitys siinä on, että ne vastuut, jotka vakuutetaan pienessä yhdistyksessä, ovat samanlaatuiset. Tämän ehdon ohella vaaditaan vielä, että vastuut ovat jaetut riittävän suurelle vastuumäärälle. Sillä jos on olemassa ainoastaan muutamia harvoja vakuutuksia, tulee jokainen yksityinen vahinko hyvin tuntuva osakkaille, kun se jaetaan harvojen kesken. Saattaa tosin silloin tapahtua, ettei mitään vahinkoa satu yhdistykselle yhtenä taikka parina vuonna, mutta kun sitten sattuu epäsuotuisa vuosi, voi hyvinkin raskas taksoitus tulla kysymykseen. Aivan toisin on asia, jos vakuutettujen eläinten lukumäärä on riittävän suuri. Silloin on kylläkin

otaksuttavissa, että vahinkoja sattuu joka vuosi, mutta useammatkaan vahingot samana vuonna eivät tule raskaiksi, kun ne jaetaan suurelle vakuutuskannalle.

Nämät mietelmät osottavat, että keskinäisen yhdistyksen ei pidä ruveta toimimaan, ennenkun se on hankkinut itselleen kylliksi vakuuttajia, ja että se lopettaa liikkeensä, jos vastuusumma kovasti vähenisi. Mitä tulee siihen eläinten lukumäärään, joka on tarpeellinen vakuutusyhdistyksen perustamiselle, näyttää se vaihtelevan eri paikkakunnilla. Jos 200 eläintä saadaan kokoon, voidaan katsoa yhdistyksen alkavan hyvin; suurempi lukumäärä voi olla parempi, mutta paljon pienemmällä määrällä on moni yhdistys alkanut toimintansa.

Näihin yleisiin näkökohtiin liittyen, on seuraava sääntöehdotus pientä toiminta-aluetta varten perustetulle, keskinäiselle karjanvakuutusyhdistykselle laadittu. Kun säännöt ovat se pohja, jolle osakasten keskinäisen yhteistoiminnan tulee rakentaa, on tärkeätä, että ne selvästi ja yksinkertaisesti ilmaisevat kunkin oikeudet ja velvollisuudet. Ne ovat sen vuoksi yhdistystä perustettaessa tarkoin punnittavat ja sisällykseltään ymmärrettävät.

Luonnollisesti voidaan yksityisiä määräyksiä laatia monella eri tavalla. Mutta ehdotuksen johdolla on varsin helppoa tehdä sellaisia muutoksia, jotka voivat aiheutua paikallisista olosuhteista.

Tässä annetaan samalla muutamia selityksiä ehdotuksen eri kohtiin.

II.

Karjanvakuutusyhdistyksen perustaminen ja hallinto.

I. **Perusmääräykset** seuraavassa ehdotuksessa sisältyvät 1—9 §§:iin.

Yhdistyksen nimi ja tarkoitus ilmoitetaan 1 §:ssä 1 §. ja selvitetään sen lisäksi 2 §:ssä. Näitä määräyksiä ei tarvitse tarkemmin selvittää.

Yhdistyksen toiminta-alue ja osakkaat määrätään 2 §:ssä, jossa luonnollisesti annetaan mahdollisuus jokaiselle eläimen omistajalle, vaikkei hänellä olekaan omaa maata, liittyä yhdistykseen. Kun toiminta rajoittuu pieneen alueeseen, jonka piirissä osakkaat tuntevat toisensa ja toinen voi helposti seurata toisen toimia, ei ole mitään syytä vakuutuksen eduista sulkea pois pienten karjojen omistajia, joiden koko puhdasta omaisuutena useinkaan ei ole enempää kuin joku tai jotkut lehmät. Päinvastoin puhuu moni seikka sen puolesta, että olisi toivottavaa saada vähempi-varaiset liittymään yhdistykseen. Huomautettakoon tässä vain siitä, mitenkä vakuutuksen etu juuri näissä tapauksissa on suurimerkityksinen kunnalliselta kannalta katsoen. Se korvaus esim., joka maksetaan onnettomuuden sattuessa, voi vapauttaa kunnallisen läivaishoidon avun antamisesta vahinkoa kärsineelle.

Nämät pienet vastuut ovat sitäpaitsi tavallisesti vähimmin vaaralliset yhdistykselle.

Tässä säädetään vielä alin ikä sille nuorelle karjalle, joka voidaan vastaanottaa vakuutukseen. Tämä näyttää monessa suhteessa olevan varovaisuuden vaatima toimenpide. Mahdollisesti voidaan ikäraja laskea kuudeksi kuukaudeksi; tämä riippukoon kuitenkin harkinnasta yhdistystä perustettaessa ja sääntöjä laaditaessa.

3 §. *Vakuutuksen laajuus ja kestäväisyys.* 3 §:ssä luetellaan ne tapaukset, jolloin eläintä ei tule ottaa vakuutukseen. Näistä huomauttatakoon erittäinkin ensimmäisestä, jolla tarkotetaan ehkäistä liian korkeata vakuutusta, joka voi viekotella petollisuuteen. Toisen ehdon tarkoituksena on taasen estää yksityisten eläinten vakuuttamista karjassa, josta suurinta osaa ei voitaisi vakuutukseen ottaa, taikka, joka ei muuten ole vakuutettu, jonka kautta sekä valvonta yhdistyksen puolelta kävisi vaikeammaksi että muitakin haittoja voisi syntyä.

Muut määräykset tässä §:ssä eivät kaipaakaan lähempää selvitystä. Mahdollisesti voidaan vielä, paikkakunnallisista oloista kulloinkin riippuen, muitakin ehtoja asettaa. Ylipäänsä vaativat nämät määräykset suurta tarkkuutta ja varovaista harkintaa.

4 §. 4 §:ssä on yksinkertainen määräys korvausarvosta vahingon sattuessa, jolloin luonnollisesti on säädetty, että, kun eläimestä on korvaus suoritettava, omistajalle ei enään voida myöntää sen teurastusarvoa, sillä tällaisesta liikamaksusta voisi johtua epäkohtia.

Muutamit yhdistykset ovat säätäneet, että vahingon sattuessa esim. vaan 75⁰/₁₀₀ eläimen arvosta maksetaan, jotta senkautta vastustettaisiin huolimattomuutta taikka petollisuuttakin eläinten omistajissa. Sellaista mää-

räystä ei kumminkaan ole otettu tähän ehdotukseen siitä syystä, että se voisi mahdollisesti peloittaa liittymästä yhdistykseen, niin kauvan kun asia vielä on uusi ja tuntematon.

Tärkeille määräyksille niistä tapauksista, jolloin yhdistys ei maksa vahingonkorvausta, on omistettava tarkka harkinta ja on niitä paikallisten olojen mukaan mahdollisesti vieläkin kovennettava.

5 §:n mukaan jatkuu kerran otettu vakuutus 5 §. ilman erityistä uudistusanomusta siihen asti kunnes se sanotaan irti. Täten ei vakuutuksenottajalle ole välttämätöntä pitää vaaria erityisestä erä-päivästä. Tärkeätä on myöskin, että vakuutus seuraa eläimiä, vaikka näiden omistusoikeudessa tapahtuisikin muutoksia, jottei siis uusi omistaja menetä vakuutusta, jos hän haluaa yhdistyksessä pysyä.

Visseissä tapauksissa olkoon yhdistyksellä oikeus vapautua välipuheista, jotka tulevat koko toiminnalle turmiollisiksi. Nämät tapaukset mainitaan 6 §:ssä. Saattaa näyttää kovalta, että vakuutus lakkaa, jollei maksua suoriteta oikealla ajalla, mutta keskinäisessä yhdistyksessä on ankarana oleminen välttämätöntä, kun kerran kaikki osakkaat ovat yhteisesti vastuunalaisia kaikista sitoumuksista.

Osakkaiden maksut. 7 § sisältää määräykset 7 §. osakasten maksuvelvollisuudesta. Niitä on jo edellä kosketeltu yleensä. Mitä maksun laskemiseen tulee, annetaan siitä tässä seuraava esimerkki:

Osakas on koko vuodeksi ottanut vakuutuksen 4 lehmälle 480 markan yhteisarvosta. Kesäkuun 17 p:nä hän vakuuttaa uuden lehmän, jonka arvo on 120 markkaa. Tälle on vastuu 7 §:n määräysten mukaan laskettava 7 kuukaudelta, siis lisääntyy vastuuluku

70 markalla. Jos lokakuun 15 p:nä eroaa vuoden alussa vakuutettu 60 markan arvoinen eläin, on sen arvosta vastuusummaan laskettava vaan 10 kahdestoista osaa, eli siis ainoastaan 50 markkaa, jonka vuoksi koko vuodelle laskettu vastuumäärä vähenee 10 markalla. Tämän osakkaan koko vastuumääräksi tulee siis $480 + 70 - 10 = 540$ markkaa.

Yhdistyksen kokonaisvastuun muodostaa kaikkien osakasten vastuumäärien summa. Otaksukaamme, että tämä summa on 90,000 markkaa sekä että vahingot ja kustannukset koko vuodelta ovat nousseet 630 markkaan. Kun tämä summa jaetaan 90,000 markalle, saadaan 70 penniä kutakin 100 markkaa kohti.

Edellämainitun osakkaan on siis siltä vuodelta maksettava 3 markkaa 78 piä. Tähän tulee lisäksi 8 §:ssä mainittu lisämaksu vararahastoon.

8 §. *Vararahasto.* Tärkeätä kysymystä vararahaston muodostamisesta on jo edellisessä käsitelty. 8 §:ssä on lähemmät määräykset siitä.

Ensimmäinen tulo vararahastoon on yhden markan sisäänkirjoitusmaksu lehmältä, joka maksu kannetaan vaan kerran kustakin eläimestä ja jääpi yhdistyksen omaisuudeksi. Mutta on hyvin tärkeätä yhdistyksen pystyssä pysymiselle, että vararahasto kasvaa niin nopeaan kuin mahdollista, ja sen vuoksi on joka vuosi taksoitettava vissi määrä tähän tarkotukseen.

Kumminkin on tämä lisämaksu sovitettava vuoden vakuutusmaksun mukaan. Kun se on alhainen, voidaan vararahastoon ottaa suurempi maksu, kuin sen ollessa korkeana. Tämän mukaisesti on sääntöehdotuksessa mainittu sen korkein ja alin määrä, ja jätetään osakkaiden vuosikokouksessa määrättäväksi sen lopullinen suuruus.

Vararahaston varojen tulee aina olla helposti saatavissa; sen vuoksi ovat ne pidettävät pankissa, mutta ei uloslainattavat muulla tavalla. Jos paikkakunnalla on osuuskassa, sopii se hyvin yhdistyksen pankiksi.

Pääperusteena tulee sen ajatuksen olla, ettei vararahastoa hajoiteta, vaan, mikäli mahdollista, vuosi vuodelta kartutetaan. Ainoastaan siinä tapauksessa, ettei yhdistys kykenisi riittävästi korvaamaan tapahtuneita suuria vahinkoja, käytettäköön tätä rahastoa viimeisenä apukeinona. Kumminkin on tästä aina erikseen päätettävä ja samalla tehtävä sellainen määräys, etteivät vaan muutamat osakkaat voi rahastosta päättää. Tämän mukaisesti säädetään 8 §:ssä, että osakkaiden, jotka edustavat vähintään kahta kolmattaosaa koko vastuumäärästä, täytyy olla yksimielisiä, jotta päätös vararahaston käyttämisestä, muuten kuin lainana, olisi pätevä.

Sittenkun vararahasto on kasvanut vissiin määrään, voidaan siirrot siihen vähentää taikka kokonaan lopettaa. Säännöissä ehdotetaan, että tämä voi tapahtua, kun vararahasto nousee kuuteen prosenttiin yhdistyksen koko vastuumäärästä. Jos vararahasto myöhemmin vähenisi, täytyy siirtojen tekemisen siihen taasen alkaa.

Lopuksi liitetään sääntöihin se luonnollinen määräys, ettei maksua missään tapauksessa suoriteta takaisin, jos vakuutus lakkaa.

Lainanotto. Vahinkojen nopeata korvaamista 9 §. varten voi yhdistyksen monesti olla tarvis hankkia varoja, ennenkuin seuraava taksoitus on tapahtunut. Lainan ottaminen tulee silloin välttämättömäksi joko yhdistyksen omasta vararahastosta, taikka, jos sitä ei

vielä ole muodostettu, muulta taholta. Sellainen laina on aina katsottava ennakkomaksuksi niistä varoista, jotka oikeastaan ovat hankittavat vakuutusmaksuilla. Sen vuoksi se on määrältään rajoitettava ja sen takaisin maksamisen tulee tapahtua pian. Mikäli mahdollista on se suoritettava kohta vakuutusmaksujen taksoitettua siltä vuodelta, jonka vahingot ovat aiheuttaneet lainan oton. Mutta jos vakuutusmaksu tämän kautta tulisi hyvin rasittavaksi, voidaan takaisin maksaminen myöntää jaettavaksi, ei kuitenkaan pitemmälle ajalle kuin korkeintaan muutamille vuosille. Sillä jos yhdistys sallii pitemmän lykkäyksen, lisääntyy aina se vaara, että uuden lainan ottaminen myöhempien vahinkojen korvaamiseksi käy välttämättömäksi, ennenkuin entinen laina on maksettu. Yhdistys tulisi siten vähitellen rasitetuksi yhä korkeammilla maksuilla ja sen kyky täyttää sitoumuksiaan lamautuisi.

II. Yhdistyksen hallitus ja hoito. Karjanvakuutusyhdistyksen hallituksen ja hoidon järjestäminen on sovitettava yhdistyksen toiminta-alueen suuruuden mukaan. Jos tämä rajoittuu yhteen ainoaan kuntaan taikka sen osaan, voidaan, kuten moniahtaalla on tapahtunut paloapuyhdistyksiin nähden, yhdistyksen asiain hoito antaa kunnallislautakunnan toimeksi. Mutta kun tämän toiminta tarkoin tarvitaan kunnan muiden asioiden hoitoon, näyttää tarkoituksenmukaisemmalta, että karjanvakuutusyhdistyksen hoito uskotaan erityiselle hallitukselle.

Jälempänä olevassa sääntöehdotuksessa edellytetään, että vakuutusyhdistykselle valitaan erityinen

hallitus. Ei ole kuitenkaan vaikeata pienillä muutoksilla muodostaa ehdotusta siten, että hallituksen tilalle asetetaan kunnallislautakunta. Samoin voidaan määräykset muissakin suhteissa muuttaa ja sovellettaa paikallisten olojen mukaan. Ehdotus sisältää ne kohdat, mitkä joka tapauksessa ovat huomioon otettavat.

Hallitus. Sen kokoonpanoa ja vaalitapaa käsitellään 10 §:ssä, minkä säädökset eivät kaipaa erityisiä selityksiä. — Viimeisessä kappaleessa kosketellaan hallituksen palkkaustapaa. Varsin tärkeätä yhdistyksen olemassaolon mahdollisuudelle on se, että sen hallinto tehdään niin halvaksi kuin mahdollista. Usein pannaan sääntöihin määrärahat hallituksen palkkioiksi. Tästä johtuu kuitenkin se haitta, että, jos muutos näyttäytyy tarpeen vaatimaksi, siihen ei voida ryhtyä ilman sääntöjen muutosta ja esivallan vahvistusta sille. Tällaisten mutkien välttämiseksi yksinkertaisessa asiassa, on sopivinta jättää vuosikokouksen tehtäväksi palkkion määräämisen, mikä silloin helposti voidaan sovittaa ajan olosuhteiden mukaan.

11 §:ssä luetellaan hallituksen tärkeimmät tehtävät. Näihin kuuluu myöskin navetan ja karjanhoidon valvominen, joka tapahtuu tarkastuksen pitämällä kullakin paikalla, missä vakuutettuja eläimiä pidetään. Tälle tarkastukselle on annettava erikoisen suuri merkitys, sillä jos se järjestetään oikein, voidaan moni vahingon aihe ehkäistä. Tässä tarkotuksessa tulee hallituksella olla oikeus ja velvollisuus tarkastaa navettaa ja karjanhoitoa kunkin osakkaan luona, antaa neuvoja ja tarpeen tullen varoituksia sekä alentaa vakuutusarvoa taikka myöskin yhdistyksestä pois

sulkea jäsen, joka ei ota noudattaaksensa vaatimuksia vakuutettujen eläinten terveellisestä hoidosta. Tarkoituksenmukaista olisi, että yhdistys kutsuisi avukseen maanviljelysseuran karjanhoidon neuvojan antamaan tässä suhteessa opastusta hallituksen jäsenille ja vielä parempi olisi sen joksikin aikaa ottaa palvelukseensa koulutetun mies- tai naispuolisen karjanhoitajan, joka kunkin jäsenen kotona antaisi määräpäivinä tietoja eläinten hoidosta ja yksinkertaisempien tautien parantamisesta. Tässä suhteessa viittaamme muuten liitteen

12 §. seen N:o 4.

Tiedonannot yhdistyksen asioissa ovat sopivalla tavalla toimitettavat osakkaille. 12 §:ssä olevat ohjeet tätä varten ovat ehdotuksia vain, ja ovat ne kutakin yhdistystä varten sovellettavat paikkakunnallisten olosuhteiden mukaan, mutta tärkeätä kuitenkin on, että säännöissä tarkoin määrätään, miten täysin sitovat

13 §. ilmoitukset ovat osakkaiden tietoon saatettavat.

Hallituksen vuosikertomuksen tulee sisältää lyhyen selonteon yhdistyksen toiminnasta ja rahaston tilasta 13 §:ssä mainitulla tavalla. Liitteessä N:o 2, joka on tämän kirjan lopussa, on tällaisen kertomuksen malli.

14 §. *Tarkastus.* Yhdistyksen toiminnan tarkastus on vuosittain toimitettava ja kertomus siitä annettava. Tästä säädetään 14 §:ssä, jossa mainitut aikamääräykset ovat jokaisessa yhdistyksessä sovitettavat olosuhteiden mukaan; kuitenkaan ei pidä, jollei toisin ole tarvis, sallia pitkää lykkäystä vuoden vaihteen jälkeen, koska on tärkeätä, ettei välttämättömien varojen veroittamista tarpeettomasti viivytetä.

15—16 §§. **III. Osakkaiden kokoukset.** Määräykset näistä sisältyvät 15—16 §§:iin, jotka eivät kaipa erityistä selitystä.

IV. Vakuutuksesta ja sen ehdoista. Tässä luvussa 17—19 §§. ovat tärkeät määräykset vakuutuksen päättämisestä ja sen irtisanomisesta. Niitä ei tarvinne tässä erityisesti käsitellä.

V. Vahingon korvaamisesta ja maksujen taksoittamisesta. Tästä säädetään 20 ja 21 §§:ssä, jotka säädökset ovat yksinkertaisia, eivätkä vaadi enempää selvitystä.

VI. Muutoksen hakemisesta. Niillä määräyksillä, 22 §. jotka ovat 22 §:ssä ja koskevat tapaa, miten muutosta on haettava hallituksen päätöksiin, on tarkoituksena ehkäistä pitkällisiä oikeudenkäyntejä siten, että vakuutuksia koskevat riita-asiat lykätään välimiesten ratkaistaviksi.

VII. Erityisiä säädöksiä. Tämän otsakkeen alle 23—27 §§. otetut määräykset 23—27 §§:ssä ovat niinkään selvät, ilman enempää selontekoa.

VIII. Sääntöjen muuttamisesta ja yhdistyksen hajaantumisesta. Kun säännöt ovat se asiakirja, jolle yhdistyksen toiminta on perustettu, vaikuttaa niiden muuttaminen jokaisen osakkaan asemaan. On sen vuoksi välttämätöntä, ettei muutosta saa tehdä ilman että osakkaat ovat saaneet tilaisuutta tarkoin harkitsemaan sen vaikutuksia. Näistä syistä säädetään 28 §:ssä, ettei muutosehdotusta eikä ehdotusta yhdistyksen hajaantumisesta saa ottaa käsiteltäväksi muutoin kuin varsinaisessa vuosikokouksessa sekä että päätös tästä kysymyksestä on tehtävä kahdessa toisiaan seuraavassa kokouksessa.

Jos yhdistys hajaantuu, tulee niiden, jotka tällöin olivat yhdistyksen osakkaina, jäädä vastuunalaisiksi yhdistyksen kaikkien sitoumusten täyttämisestä sekä siitä velasta, mikä yhdistyksellä vielä mahdolli-

sesti voi olla. Jos taas ylijäämää löytyy, on säännöissä määrättävä, miten sen kanssa on meneteltävä. Kun vararahasto useimmissa tapauksissa on säästöjä pitkiltä ajoilta, ei näytä olevan sallittavaa, että säästörahoja jaetaan, vaan se on käytettävä sen omaisuuden vakuuttamiseen toisella taholla, mikä on yhdistyksessä ollut vakuutettu, tai myös muuhun tarkotukseen, mikä tarkoittaa karjanhoidon parantamista yhdistyksen alueella. Tämän mukaisesti on 31 § laadittu.

Sittenkun ne henkilöt, jotka ovat päättäneet perustaa karjanvakuutusyhdistyksen, ovat keskenään sopineet sääntöjen sisällöstä ja päättäneet, mikä on pienin määrä eläimiä, joka on oleva vakuutukseen ilmoitettuna, jotta päätös yhdistyksen perustamisesta on oleva perustajille sitova, tulee heidän hakea sääntöjen vahvistusta läänin kuvernööriltä. Vahvistuksen anomuksessa on eläinten vähin lukumäärä myös ilmoitettava taikka oheen liitettävä asiasta tehdyn pöytäkirjan ote.

Se henkilö, jolle vahvistuksen hakeminen uskotaan, on varustettava valtakirjalla ja tässä valtakirjassa pitää olla joko kaikkien niiden henkilöiden nimet, jotka haluavat perustaa yhdistyksen, taikka myöskin niiden valitseman väliaikaisen hallituksen allekirjoitus. Nimikirjoitukset pitää olla kahden jäävittömän henkilön todistamat.

Keisarillisen julistuksen mukaan lokak. 31 p:ltä 1896 on jokaisessa kuvernöörinvirastossa taikka lääninhallituksessa jollakulla lääninhallituksen virkamiehistä toimenä palvella yleisöä asiamiehenä taikka

toisin sanoen olla virkavastuulla asianomaisen valtakirjan nojalla avullinen sille, joka suullisesti taikka kirjallisesti pyytää hänen apuaan asiakirjain sisäänjättämisessä ja lähettämässä, ilmoittaa päivän, jolloin päätös julistetaan, lisäksi antaa tietoja muista seikoista, joista yleisön tulee saada tietoa. Kuvernorinviraston toimesta ilmoitetaan paikkakunnan sanomalehdessä, kun sellainen asiamies asetetaan taikka uusi henkilö asetetaan entisen sijaan. Mutta vaikka ei tunnetakaan asiamiehen nimeä, voidaan kirjeitä hänelle lähettää osoitteella: Asiamies Vaasan läänin, Hämeen läänin j. n. e. lääninhallituksessa.

Julistuksessa on asiamiehelle tuleva korvaus määrätty hyvin alhaiseksi, nimittäin:

Asiakirjain sisäänjättämisestä	1 markka.
Päätöksen taikka muiden asiakirjain ulos-	
ottamisesta ja lähettämisestä	1 »
Muista tiedonannoista	1 »

Asiamies on oikeutettu edeltäpäin saamaan määrätyn palkkion ynnä korvauksen leimamerkeistä, päätöksen lunastuksesta ja postimaksuista, mitä tarvitaan päätöksen takaisin lähettämiseen sisäänkirjoitetussa kirjeessä. Niistä rahoista, mitä asiamiehelle edeltäpäin annetaan, tekee hän luonnollisesti tilin ja lähettää samalla takaisin ylijäämän.

Käyttämällä tällaista asianymmärtävää asiamiestä, vältetään kaikki se harmi ja ajanhukka, joka voi syntyä taitamattomien asiamiesten käyttämisestä taikka siitä, että itse matkustaa kaupunkiin sisäänjättämään asiakirjat.

Sittenkun yhdistyksen säännöt ovat tulleet asianomaisesti vahvistetuiksi, tulee niiden, jotka ovat vah-

vistuksen hankkineet, jos jäsenet ovat ilmoittaneet vakuutukseen tarpeellisen määrän sellaisia eläimiä, joita yhdistys voi vastaan ottaa, kuuluttaa yleisen kokouksen siinä järjestyksessä, kuin 12 §:ssä säädetään, päättämään yhdistyksen aloittamisesta taikka onko odotettava siksi kun suurempi määrä eläimiä on ilmoitettu vakuutukseen.

Jos päätös tehdään yhdistyksen toiminnan aloittamisesta, valitaan varsinainen hallitus, jolle annetaan tehtäväksi ryhtyä kaikkiin niihin toimenpiteisiin, jotka voivat toiminnan alkamisesta aiheutua, ja, jos se katsotaan tarpeelliseksi, kuulutettakoon uusi kokous, harkitsemaan ja ratkaisemaan sellaisia asioita, joita ei kohta voida päättää.

Näissä kokouksissa valitaan puheenjohtaja tilaisuutta varten ja pöytäkirjaa on pidettävä. Äänestykset ja vaalit tapahtuvat pääluvun mukaan.

III.

Ehdotus säännöiksi Niitynmäen pitäjän karjan- vakuutusyhdistykselle.

I. Perusmääräyksiä.

1 §.

Niitynmäen pitäjän karjanvakuutusyhdistyksen tarkoituksena on näissä säännöissä määrätyillä ehdoilla korvata yhdistyksen osakkaalle siitä syntynyt vahinko, että hänen yhdistyksessä vakuuttamansa nautaeläin taudin taikka tapaturman johdosta kuolee tai on teurastettava.

2 §.

Yhdistyksen muodostavat ne, joilla siinä on eläimiä vakuutettuna. Kukin osakas on yhdistyksessä osallisena sillä rahamäärällä, mistä hänen eläimensä on vakuutukseen otettu.

Yhdistyksen toiminta-alueena on Niitynmäen pitäjä; ja jokainen siellä olevalla tilalla tai maalla pidetyn nautaeläimen omistaja taikka haltija on oikeutettu vakuuttamaan sen yhdistyksessä. Vakuutukseen otetaan sekä kokonainen karja: sonnia, härkiä, lehmii

ja yhtä vuotta vanhempaa nuorta karjaa että yksityisiä eläimiä, paitsi niissä tapauksissa, joista 3 §:ssä säädetään.

3 §.

Vakuutukseen ei oteta:

- a) karjaa taikka yksityistä eläintä, joka on muualla vakuutettu;
- b) yhtä taikka useampaa eläintä karjasta, josta ei vähintään kahta kolmattaosaa ole yhdistyksessä vakuutettu;
- c) 1:tä vuotta nuorempaa nuorta karjaa;
- d) 12:tä vuotta vanhempaa yksityistä eläintä;
- e) eläintä, joka on kipeä sitä vakuutukseen ilmoitettaessa taikka potee pitkällistä tai uudistuvaa tautia taikka huonon hoidon vuoksi on kehnossa tilassa;
- f) eläimiä, jotka ovat kylästä, talosta tai karjasta, missä viimeisten kolmen kuukauden kuluessa on sattunut pernaruton, karjaruton tai influenssan tapauksia, taikka jotka sanotun ajan kuluessa on tuotu sellaisesta kylästä.

4 §.

Vahingonkorvausta, joka 1 §:n mukaan on annettava vakuutetusta eläimestä, suoritetaan se määrä, mistä eläin on otettu vakuutukseen 17 §:ssä mainitun vakuutuskirjan mukaan. Jos vakuutettu eläin, jota vahinko kohtasi, on teurastettu, vähennetään teurastusarvo vahingonkorvauksesta.

Yhdistys ei maksa vahingonkorvausta:

- a) jos vahinko on sattunut sodan tai palon johdosta, eikä myöskään, jos se johtuu ukkoseniskusta,

jonka seuraukset ovat sisältyneet palovakuutukseen;

- b) jos eläin on tapettu lain tai asetuksen määräyksen nojalla taikka julkisen viranomaisen toimesta;
- c) jos vahinko on syntynyt tahallisesta laiminlyömisestä taikka törkeästä huolimattomuudesta tarttuvia tauteja koskevan yleisen määräyksen noudattamisessa, taikka jos eläin ilman pakottavaa syytä on saatettu yhteyteen eläinten kanssa, joissa tiettävästi sellainen tauti on, tahii paikkakunnalle, jonka julkinen viranomainen on julistanut tartunnan alaiseksi, taikka jos sellaiselta paikkakunnalta on tuotu toinen eläin;
- d) jos vahingon on aiheuttanut räikkäys, huono hoito tai törkeä huolimattomuus taikka taudin tapauksessa niiden määräysten laiminlyöminen, joita eläinlääkäri on antanut eläimen hoitamisesta;
- e) jos eläin on kuollut nystyrätautiin taikka on sellaisen taudin vuoksi teurastettu;
- f) jos eläin on kuollut kuohitsemisen johdosta, jonka on toimittanut joku muu kuin tutkinnon suorittanut eläinlääkäri tai yhdistyksen hyväksymä salvuri, taikka jonka jälkeen eläintä ei ole hoidettu salvurin antamain määräysten mukaisesti;
- g) jos vakuutuksenottajan havaitaan antaneen vääriä tai harhaan vieviä ilmoituksia vakuutusta päätettäessä taikka korvausta haettaessa, niin myös, jos käy selville, että vakuutusta on otettu toisessakin laitoksessa.

5 §.

Se, joka on tullut yhdistyksen osakkaaksi, pysyy sellaisena siksi kuin vakuutus on päättynyt irtisano-

misen nojalla, 19 §:n mukaan, taikka julistetaan 6 §:ssä mainitusta syystä lakanneen voimassa olemasta.

Jos osakas kuolee, siirtyvät hänen oikeudenomistajillensa ne oikeudet ja velvollisuudet, jotka hänellä osakkaana on ollut.

6 §.

Osakas menettää oikeutensa korvauksen saamiseen vakuutetusta eläimestä ja voidaan vakuutuksen ottajana sen puolesta sulkea pois yhdistyksestä:

- a) kun eläin vakuutetaan toisessa laitoksessa;
- b) kun yhdistykselle taksoitettua maksua ei ole täysin suoritettu;
- c) jos osakkaan joutuessa konkurssiin konkurssihallinto ei, siihen kehoitettuna, sitoudu suorittamaan vakuutusmaksua;
- d) kun vakuutettu eläin ilmoituksetta siirretään toiseen paikkaan, kuin vakuutusta päätettäessä on ilmoitettu, niin myös, jos se siirretään yhdistyksen toiminta-alueen ulkopuolella olevalle paikkakunnalle.

Kun vakuutus tämän §:n mukaan taikka irti sanomisen nojalla on lakannut, tulee osakkaan kuitenkin suorittaa yhdistykselle vakuutusmaksu lakkaamispäivään asti sekä vararahastoon menevä lisämaksu koko vakuutusvuodelta, niinkuin 8 ja 9 §:ssä sanotaan.

7 §.

Osakkaat vastaavat yhteisesti yhdistyksen sitoumuksien täyttämisestä, jakaen siten vastuunalaisuuden keskenään, että kukin maksaa samassa suhteessa, kuin hänen vakuutukseen otettujen eläintensä yhteenlaskettu

vakuutusarvo on yhdistyksen koko senaikuiseen vakuutusmäärään, ja on, niinikään saman perusteen mukaan, vastuunalainen vajauksesta, joka syntyy sen johdosta, ett'ei yksityisen osakkaan maksettava syystä taikka toisesta ole tullut suoritetuksi. Tämän perusteen mukaan on siis se rahamäärä, joka kunakin vakuutusvuotena tarvitaan vahingonkorvausten suorittamiseen ja hoitokustannuksiin, vakuutusvuoden lopussa jaettava kaikkien niiden kesken, jotka vuoden aikana olivat osakkaina yhdistyksessä; ja kultakin kannetaan hänen osuutensa tuosta määrästä hänen vakuutusmaksunaan sanotulta vuodelta.

Vuoden aikana alkaneesta vakuutuksesta on maksu kuitenkin niin monta kahdestoistaosaa täydestä vuosimaksusta, kuin vuodesta on jälellä kuukausia, alkamiskuukausi niihin luettuna.

Samalla tavoin lasketaan maksu eläimistä, joiden vakuutus ennen vuoden loppua on päättynyt.

Määrätty maksu, jota ei oikeaan aikaan suoriteta, korotetaan kymmenellä (10) prosentilla ja on ilman edelläkäypää lainhakua ulosmittauksen alainen.

8 §.

Vararahaston muodostamista varten otetaan:

a) sisäänkirjoitusmaksua yksi markka kustakin vakuutetusta eläimestä, joka maksu suoritetaan vakuutusta pyydettyäessä; ja

b) 7 §:ssä mainitun vuosimaksun lisäksi vuosikokouksen päätöksen mukaan lisämaksua vähintään 5 ja enintään 20 penniä kultakin alkaneelta sadalta markalta siitä määrästä, josta osakas suorittaa 7 §:ssä mainittua maksua päättäneeltä vuodelta.

Mitä vuosittain kertyy vararahastoon, on pantava talletustilille varmaan pankkiin ja yhdistyksen kirjanpidossa tarkoin erotettava sen muista varoista.

Se korko, mikä vararahastosta kertyy, saadaan käyttää yhdistyksen vuotuisiin menoihin. Jos korkotulot nousisivat näitä suuremmiksi, lisätään ylijäämä vararahaston pääomaan.

Vararahastoa ei saa vähentää, paitsi siinä tapauksessa kuin alempana sanotaan. Kuitenkin otettakoon siitä korotta yhdistykselle sellainen etumaksu ja laina, kuin 9 §:ssä tarkemmin säädetään.

Jos niin suuria vahinkoja sattuisi, ett'ei yhtiö kykene niitä korvaamaan taksoituksella taikka lainan ottamisella 9 §:n mukaan, päättäkööt osakkaat yleisessä kokouksessa, onko ja missä määrin vararahastoa käytettävä tähän tarkotukseen ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Päätöksen tekemiseen sellaisesta käyttämisestä vaaditaan, että siihen yhtyneet osakkaat edustavat vähintäin kahtakolmattaosaa yhdistyksen koko vastuumäärästä.

Kun vararahaston säästö nousee kahteen (2) prosenttiin yhdistyksen koko senaikuisesta vastuumäärästä, otettakoon vuosikokouksessa harkittavaksi, voidaanko ja missä määrin alentaa vararahastoon suoritettavaa lisämaksua taikka se kokonaan lopettaa. Päätös tästä tehdään siinä järjestyksessä, kuin 28 §:ssä säädetään näiden sääntöjen muuttamista koskevan päätöksen tekemisestä.

Jos vararahasto on asianomaisesti tehdyn päätöksen nojalla käytetty vahingonkorvauksiin, aletaan taas periä täysiä lisämaksuja vararahastoon, siksi kun siitä otettu määrä näin on tullut korvatuksi.

Eläimen vastuumäärää alennettaessa, vakuutuksen lakatessa taikka osakkaan luopuessa yhdistyksestä ei vararahastoon suoritettuja lisämaksuja anneta takaisin, vaan ne jäävät vararahastoon.

9 §.

Helpottaakseen ja jouduttaakseen vahingonkorvausten suorittamista ottakoon yhdistyksen hallitus, etumaksuna ensinnä tapahtuvasta vakuutusmaksujen taksoituksesta, lainaa yhdistyksen tarpeeksi ja sen yhteisellä vastuulla, ei kuitenkaan päälle yhden prosentin yhtiön koko vastuumäärästä. Jos vahingot vakuutusvuonna ovat niin suuret, että vakuutusmaksu tulisi nousemaan yli yhden prosentin, olkoon yhdistyksen kuitenkin sallittu, milloin ne voidaan lainalla suorittaa, jakaa se osa lainasta, joka vielä on järeillä, kun on kannettu vakuutusmaksua yksi prosentti, takaisin maksettavaksi kahden lähinnä seuraavan vuoden vakuutusmaksujen taksoituksella. Tämä lisämäärä lasketaan ainoastaan siltä omaisuudelta, joka oli yhdistyksessä vakuutettuna sinä vakuutusvuonna, jonka menoihin lainamäärä on käytetty; ja myöhemmin alkanut vakuutus on siis siitä vapautettu.

Suurempaan määrään nousevia lainoja, kuin edellä on sanottu, otettakoon osakasten vuosikokouksessa tekemän päätöksen mukaan, ja sellainen laina on maksettava vuotuisilla taksoituksilla korkeintaan kolmen vuoden kuluessa. Tämän taksoituksen järjestäminen on kokouksen tarkemmin päätettävä.

II. Hallitus ja hoito.

10 §.

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, mihin kuuluu seitsemän jäsentä, joiden kaikkien tulee olla yhdistyksen osakkaita ja jotka, ynnä kolme varajäsentä valitaan yhdistyksen varsinaisessa vuosikokouksessa huhtikuulla. Näistä eroaa arvan mukaan ensimmäisenä vuotena kolme, toisena kaksi ja kolmantena kaksi, sekä vuosittain yksi varajäsen. Sittenmin eroavat vuosittain vuoroonsa ne, jotka kolme vuotta ovat olleet johtokunnassa. Eroava jäsen ja varajäsen voidaan valita uudestaan. Jos jäsen eroaa ennenkuin hänen toiminta-aikansa on päättynyt, kutsutaan varajäsen hänen sijaansa, kunnes täytevaali seuraavassa kokouksessa on toimitettu.

Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan. Puheenjohtajan poissa ollessa johtaa puhetta se, joka tilaisuutta varten siihen valitaan.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan määrättävällä paikalla ja ajalla, niin usein kuin asiat vaativat. Äänestyksessä ratkaisee äänten enemmistö asian; jos äänet jakaantuvat tasan, voittaa se mielipide, jota puheenjohtaja kannattaa.

Jos hallitus ei saavu paikalle täysilukuisena, on se vähempilukuisenakin päätösvoimainen, ja silloin on päätös pätevä, jos vähintään neljä läsnäolevista siihen yhtyy.

Hallituksen kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa.

Hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet saavat sen palkkion ja korvauksen matkoistansa yhdistyksen asioissa, minkä osakkaat vuosikokouksessa määräävät.

11 §.

Hallituksen asiana on:

- a) ottaa vastaan ja kirjoihin merkitä vakuutusilmoitukset sekä asiaa harkittuansa vahvistaa vakuutus;
- b) pitää silmällä vakuutuksenottajain navettaa ja eläinten hoitoa ja sitä varten tuon tuostakin toimittaa katsastuksia itse paikalla sekä antaa niitä mää-
räyksiä, mitä katsastus aiheuttaa;
- c) kahden jäsenen ja kylliksi usean lisäksi kutsutun jäävittömän henkilön toimitettua arvioimisen, määrätä, minkä verran korvausta sattuneesta vahingosta on maksettava;
- d) hoitaa yhdistyksen rahavaroja sekä tehdä niistä tili;
- e) noudattaen 9 §:n määräyksiä ottaa yhdistyksen yhteisiin tarkoituksiin lainoja, milloin niin tarvitaan;
- f) määrätä vakuutuskirjain kaava sekä muuten järjestää kirjeenvaihto, luettelot ja kirjanpito;
- g) sitä varten valitun jäsenen taikka muun henkilön kautta kantaa ja vastata yhtiön puolesta;
- h) muuten kaikella uutteruudella ja huolella hoitaa yhdistyksen asioita lain ja asetusten sekä näiden sääntöjen ynnä osakasten niiden kanssa sopu-
soinnussa olevain päätösten mukaisesti.

Hallitus on kokonaisuudessaan yhteisesti vastuunalainen yhdistyksen tileistä ja varoista.

12 §.

Kuulutuksella kirkossa sekä julkipanolla kunnanhuoneella on hallituksen kokoonpano vuosittain vuosikokouksen jälkeen ilmoitettava.

Muut yhdistystä koskevat ilmoitukset saatetaan tiedoksi samassa järjestyksessä.

13 §.

Vakuutusvuosi on sama kuin kalenterivuosi. Kun vuoden tilit on päätetty ja se maksu laskettu, mikä kuuluneelta vuodelta on taksoitettava, tulee hallituksen laatia kirjallinen kertomus yhdistyksen toiminnasta päättyneenä vuotena. Siinä tulee olla lyhyt selonteko yhdistyksen toiminnasta mainittuna vuonna, lasku siitä maksusta, mikä on perittävä, yleiskatsaus tuloihin ja menoihin sekä rahaston tilaan, ynnä ne ehdotukset, jotka vuosikokouksessa tulevat osakkaille esitettäväiksi.

Tilit tulee olla päätetyt ja hallituksen kertomus laadittu ennen maaliskuun 10 p:ää.

14 §.

Tilien sekä yhdistyksen asiain hoidon tarkastamista varten valitaan osakkaista vuosittain vuosikokouksessa kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatarkastajaa, ja määrätään, ennen vaalin toimittamista, näille tuleva palkkio.

Tilintarkastajat kokoontuvat hallituksen määrättävällä paikalla ja ajalla, ei kuitenkaan myöhempään kuin maaliskuun 20 p:nä. Toimittamastaan tarkastuksesta on tilintarkastajain annettava kirjallinen vuosikokoukselle osotettu kertomus, jonka myöskin tulee sisältää lausunnon hallituksen kertomuksessa olevista ehdotuksista ja nimenomaan mainita, puolletaanko hallitukselle vastuunvapautta vai ei. Tilintarkastus tulee olla päätetty ja kertomus hallitukselle annettu maaliskuun kuluessa.

Hallituksen ja tilintarkastajain kertomukset tulee sen jälkeen olla hallituksen puheenjohtajan luona osakasten nähtävänä.

III. Osakasten kokoukset.

15 §.

Yhdistyksen osakkaat kokoontuvat vuosittain huhtikuussa varsinaiseen vuosikokoukseen hallituksen määrättävällä ajalla ja paikalla.

Ylimääräinen kokous pidetään niin usein, kuin hallitus katsoo tarpeelliseksi, taikka jos osakkaat, edustaen vähintäin kymmenettäosaa yhdistyksen koko vastuusta, erityistä asiaa varten sitä hallitukselta kirjallisesti pyytävät.

Kutsumus kokoukseen kuulutetaan 12 §:ssä mainitulla tavalla kolmena kokouksen edellisenä sunnuntaina ja on kutsumuksessa ilmoitettava ne asiat, mitkä kokouksessa tulevat osakkaille esitettäviksi.

Kokouksen avaa hallituksen puheenjohtaja, jonka jälkeen läsnäolevat pääluvun mukaan valitsevat puheenjohtajan sitä tilaisuutta varten. Pöytäkirjaa pitää se, jonka hallitus on siihen valinnut.

Osakas ottakoon itse taikka valtuutetun asiamiehen kautta osaa kokoukseen; asiamieheksi voidaan kuitenkin hyväksyä ainoastaan osakkaita.

Kokouksessa lasketaan äänet osakasten vastuumäärän mukaan siten, että kultakin sadalta markalta tulee yksi ääni, jolloin alettu sataluku lasketaan kokonaiseksi. Kuitenkaan ei kukaan saa äänestää enemmän kuin kymmenennellä osalla siitä äänimäärästä, mikä kulloinkin ottaa osaa äänestykseen.

Jos äänet jakaantuvat tasan, ratkaiskoon puheenjohtajan ääni asian, paitsi vaaleissa, jotka arpa ratkaisee.

16 §.

Varsinaisessa kokouksessa otetaan käsiteltäväksi seuraavat asiat:

1) annetaan tiedoksi hallituksen vuosikertomus viimeiseltä toimintavuodelta sekä tilintarkastajain kertomus toimitetusta tilien tarkastuksesta, ja päätehtään vastuuvapauden antamisesta tarkastettuun hallintoon nähden;

2) vahvistetaan hallituksen ja tilintarkastajain kertomusten nojalla se määrä, mikä päättyneeltä vuodelta on taksoitettava, ja osakkaiden siitä riippuvat maksut, jonka yhteydessä käsitellään mahdollisesti esille tuleva kysymys sellaisesta lainan otosta, kuin 9 §:ssä on mainittu;

3) otetaan käsiteltäviksi sellaiset asiat, jotka ovat jääneet edellisestä kokouksesta;

4) määrätään hallituksen ja tilintarkastajain palkkiot sekä korvaukset matkoista ja toimituksista, niin myös ylöskantopalkkio;

5) toimitetaan hallituksen jäsenten ja varajäsenten ynnä tilintarkastajain ja näiden varamiesten vaalit;

6) otetaan käsiteltäviksi muut kutsumuksessa mainitut asiat; sekä

7) valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa, jotka ynnä kokouksen puheenjohtaja, toimitettuaan tarkastuksen, allekirjoittavat pöytäkirjan, merkiten sen tarkastetuksi ja hyväksytyksi.

IV. Vakuutuksesta ja vakuutusehdoista.

17 §.

Jokainen, joka haluaa liittyä yhdistykseen taikka ottaa siinä lisävakuutusta, ilmoittakoon sen hallituksen puheenjohtajalle, jonka jälkeen joko tämä yhden jäsenen kanssa taikka kaksi jäsentä, ynnä lisäksi kutsuttuja jäävittömiä henkilöitä, jos ne katsotaan tarpeelliseksi, saapuu vakuutuksenottajan luo arvioimaan vakuutettaviksi ilmoitettuja eläimiä. Sen jälkeen laaditaan kaksi kappaletta hallituksen vahvistaman kaavan mukaista vakuutuskirjaa, joissa mainitaan vakuutetut eläimet ynnä niiden arvo. Nämä vakuutuskirjat ovat vakuutuksenottajan ja toimitusmiesten allekirjoitettavat. Toinen kappale annetaan vakuutuksenottajalle, toinen jää hallitukselle.

Heti kun vakuutuskirjat on allekirjoitettu, astuu vakuutus voimaan. Sittenkuin asiakirjat ovat hallitukselle saapuneet ja tarkastetut, tulee hallituksen vahvistaa vakuutus taikka, jollei vakuutusta voida hyväksyä, sanoa se irti; kuitenkin on tällainen irtisanominen tehtävä kolmen kuukauden kuluessa vakuutuspäivästä, tätä päivää lukuunottamatta.

Vakuutuskirjan kaavoja hankkii hallitus, ja sen puheenjohtaja pitää niitä maksutta halukasten saatavana.

18 §.

Jos vakuutettu eläin siirretään siitä paikasta, jossa sitä vakuutettaessa on ilmoitettu pidettävän, taikka jos on sattunut seikkoja, jotka voivat vaikuttaa vakuutuksen pysyväisyyteen, niinikään kun halutaan muutosta vakuutukseen, on asiasta tehtävä ilmoitus

hallituksen puheenjohtajalle tai muulle jäsenelle, jonka tulee ensintulevassa kokouksessa antaa siitä tieto hallitukselle.

Hallitus harkitsee sitten asiaa ja tekee vakuutukseen sellaisen muutoksen, johon asianhaarat saattavat antaa aihetta ja näissä säännöissä olla tukea.

19 §.

Osakas olkoon oikeutettu irtisanomisen jälkeen joko kokonaan taikka osasta vakuutustaan eroamaan yhdistyksestä kuluvan vakuutusvuoden lopussa. Irtisanominen on tehtävä hallituksen puheenjohtajalle vähintään kolme kuukautta ennen vakuutusvuoden loppua, uhalla ettei vakuutus sen nojalla lakkaa ennenkuin lähinnä seuraavan vakuutusvuoden lopussa. Osakas on oikeutettu, jos haluaa, saamaan todistuksen tapahtuneesta irtisanomisesta.

Hallitus olkoon oikeutettu sanomaan irti vakuutuksen lakkaavaksi vakuutusvuoden päättyessä, kun vakuutuksenottaja on niskoitellut noudattamasta määräystä, joka on 11 §:n b kohdassa mainittu, taikka jos jokin muu yhdistyksen edulle erittäin tärkeä syy antaa siihen aihetta. Sellainen irtisanominen on kuitenkin annettava vakuutuksenottajalle tiedoksi vähintään kolme kuukautta ennen vakuutusvuoden loppua.

Irtisanomisesta olkoon vakuutuksenottajalla oikeus, jos sen katsoo kohtuuttomaksi, tehdä valitus vuosikokouksessa, jonka silloin on lopullisesti tutkittava ja päätettävä asia.

Jos vakuutettu eläin on luovutettu toiselle omistajalle, älköön edellisellä omistajalla olko oikeutta irtisanoa vakuutusta, vaan olkoon velvollinen antamaan uudelle omistajalle kappaleensa vakuutuskirjaa.

V. Vahingon korvaamisesta ja maksujen taksoittamisesta.

20 §.

Jos vakuutetulle eläimelle on sattunut vahinko, ilmoittakoon omistaja taikka haltija sen heti hallituksen puheenjohtajalle tai lähinnä asuvalle jäsenelle, jonka jälkeen tämä ynnä riittävä määrä lisäksi kutsuttuja jäävittömiä henkilöitä toimittavat vahingoittuneen eläimen katsastuksen ja, jos eläin on hengissä, päättävät, onko se teurastettava, sekä harkitsevat vahingon.

Sen jälkeen esitetään asia hallitukselle, joka lopullisesti määrää vahingonkorvauksen ja antaa päätöksen vahingonkorvauksen saajalle tiedoksi viimeistään kaksi viikkoa sen jälkeen kuin vahinko on ilmoitettu.

Jos se, joka vahingon on kärsinyt, ei tyydy siten tarjottuun korvaukseen, menetellään niinkuin 22 §:ssä sanotaan.

Määrätty vahingonkorvaus on viipymättä hallituksen maksettava.

21 §.

Vakuutusmaksujen ja muiden lisämaksujen ylöskanto on, mikäli mahdollista, toimitettava samalla kertaa kuin yleisten kruununverojen ylöskanto, taikka muulla osakkaille mukavalla tavalla.

Kunkin osakkaan maksun merkitsee hallitus ylöskantoluetteloon, jonka mukaan ylöskantomies toimittaa rahojen perimisen ja tekee niistä tilin. Kullekin osakkaalle annetaan eri kuitti suorittamastaan maksusta.

Ennen ylöskantoa on hallituksen kirkossa kuulutettava, kuinka paljon maksunpanon mukaan tulee kultakin sadalta markalta vastuumäärää.

VI. Muutoksen hakemisesta.

22 §.

Jos joku on tyytymätön hallituksen päätökseen, josta 17—20 §:ssä on sanottu, eikä asia ole lopullisesti vuosikokouksen ratkaistava, tulee hänen, puhevaltansa menettämisen uhalla, kolmenkymmenen päivän kuluessa, sitä päivää lukuunottamatta, jolloin päätöksestä tiedon sai, hallitukselle ilmoittaa, että hän haluaa asian välimiesten ratkaistavaksi, ja ilmoittakoon samalla sekä vaatimuksensa että kolme valitsemaansa välimiestä.

Kun sellainen ilmoitus on tehty, olkoon hallitus velvollinen kahden viikon kuluessa niinkään tyytymättömälle ilmoittamaan kolme välimiestä, jonka jälkeen kumpaisenkin asianosaisen tulee sulkea pois yhden vastapuolensa nimittämän välimiehen, ja jällellä olevat neljä valitsevat yhteisesti viidennen sekä nämät viisi ottavat keskuudestaan yhden puheenjohtajaksi. Välimiehen jäävillisyyteen nähden noudatettakoon mitä laissa on säädetty jäävistä tuomariin.

Välimiesten tuomioon asiasta ja sen käsittelyn kuluista alkoon muutosta haettako.

Kulut asian käsittelystä tulee valittajan maksaa, jos hän asian häviää, mutta muuten yhdistyksen.

VII. Erityisiä säännöksiä.

23 §.

Osakas alkoon viranomaisen edessä nostako syytöstä hallituksen jäsentä vastaan hänen toimensa joh-

josta, jolleivät osakkaat yleisessä kokouksessa, tarkastettuansa yhtiön hallintoa, siihen suostu.

24 §.

Osakasta älköön taksoitettako muuta tarkotusta varten, kuin säännöissä on mainittu, älköön myöskään yhdistyksen varoja toisin käytettäkö, kuin tässä säädetään.

25 §.

Kirjallisen asiakirjan, joka yhdistyksen puolesta tehdään, allekirjoittakoon sen puolesta ja merkiten yhdistyksen nimen joko hallituksen puheenjohtaja ja yksi jäsen taikka kaksi jäsentä.

26 §.

Hallituksen huolena on sellainen kirjanpito, kuin yhdistyksen toiminnan laatuun nähden tarvitaan. Hallituksen tulee myös pitää vakuutuksista tarkkaa kirjaa ja luetteloa, joka osottaa vakuutusten määrät ja vastuuarvot, vahingonkorvausten luvun ja määrän ynnä muut seikat, jotka ovat omiansa valaisemaan yhdistyksen toimintaa ja asemaa.

Hallituksen tulee katsoa, että vakuutuskirjat ja muut sen huostassa olevat asiakirjat pidetään hyvässä järjestyksessä ja hyvin säilytetään.

27 §.

Hallituksen jäsenten palkkiot, taksa arvioimisista, katselmuksista ja muista toimituksista ynnä palkkio osakkaiden maksujen ylöskannosta määrätään 16 §:n mukaan varsinaisessa vuosikokouksessa.

VIII. Sääntöjen muuttamisesta ja yhdistyksen hajaantumisesta.

28 §.

Kysymystä yhdistyksen sääntöjen muuttamisesta älköön otettako käsiteltäväksi tai päätettäväksi ylimääräisessä kokouksessa, vaan ainoastaan yleisessä vuosikokouksessa huhtikuulla. Jos silloin tehdään päätös tällaisesta muutoksesta, jääköön asia kuitenkin seuraavaan varsinaiseen vuosikokoukseen. Jos osakkaat silloin pysyvät entisessä päätöksessään, hakekoon hallitus asianomaisen vahvistuksen muutokselle, mutta jos se hyljätään, on kysymys sillä kertaa rauvennut.

29 §.

Jos vakuutusten määrä alenee sitä pienemmäksi, joka yhdistystä perustettaessa on vahvistettu vähimmäksi määräksi, jotta yhdistys alottaisi toimensa, ja jos voidaan otaksua, ettei vakuutusmäärän vähentyminen ole satunnainen ja ohimenevä, vaan se harkitaan pysyväiseksi, tulee hallituksen ensin tulevassa varsinaisessa kokouksessa huhtikuulla esittää selvitys yhdistyksen asemasta. Jos tästä selvityksestä näkyy, että yhdistyksen asema suuresti poikkeaa näissä säännöissä mainituista perusteista, on yhdistys hajoitettava. Päätös yhdistyksen hajaantumisesta tehdään 28 §:ssä määrättyssä järjestyksessä.

30 §.

Jos päätös yhdistyksen hajaantumisesta on lopullisesti tehty, tulee hallituksen viipymättä sanoa irti vakuutukset kuluvan vuoden loppuun; ja irtisanomisesta on myös kuulutettava siinä järjestyksessä, kuin 12 §:ssä säädetään.

31 §.

Sittenkuin kaikki vakuutukset ovat irtisanotut ja lakanneet voimassa olemasta, toimittaa hallitus tilinpäätöksen ja lopputilin, kuten vuositileistä säädetään, ja taksoittaa osakkailta sen määrän, mikä, vararahaston ja yhdistyksen muiden varojen lisäksi, tarvitaan kaikkien yhdistyksen sitoumusten suorittamiseen.

Jos vararahastosta ja yhdistyksen muista varoista jäisi ylijäämää, ei sitä saa osakkaille jakaa, vaan se on niinkuin osakkaat tarkemmin sopivat, käytettävä joko vakuutetun omaisuuden vakuuttamiseen toisessa laitoksessa, jolloin kukin osakas saa etuja sen vastuumäärän mukaan, mikä hänellä oli yhdistyksen hajaantuessa, taikka käytettävä johonkin tarkotukseen, joka tarkoittaa karjanhoidon edistämistä yhdistyksen alueella.

Liitteitä.

Liite N:o 1.

Ehdotus vakuutuskirjaksi.

Kun yhdistyksen säännöt ovat se pohja, jolle jäsenten oikeudet ja velvollisuudet perustuvat, on jokaisen jäsenen saatava ne itselleen. Tämä tapahtuu yksinkertaisimmin siten, että säännöt painetaan vakuutuskirjoihin. Jos näihin käytetään kokonainen, kirjoituspaperin suuruinen arkki, voidaan asia järjestää niin, että ensimmäinen sivu on varsinaisena vakuutuskirjana, jonka jälkeen säännöt ovat painetut kolmelle seuraavalle sivulle.

Vakuutuskirja laaditaan yksinkertaisimmin vakuutettuja eläimiä koskevan ilmoituksen muotoon, jonka loppuun yhdistyksen hallitus merkitsee hyväksyneensä vakuutuksen.

Ehdotus sellaiseksi vakuutuskirjaksi on seuraavalla sivulla.

Liite N:o 2.

Ehdotus vuosikertomukseksi.

Niitynmäen pitäjän karjanvakuutusyhdistyksen hallituksen kertomus yhdistyksen toiminnasta vuonna 1902, annettu vuosikokoukselle huhtikuun 19 p:nä 1903.

Vuoden alussa oli yhdistyksen jäsenten lukumäärä 113; sen kuluessa on tullut lisäksi 27, mutta luopunut 4, niin että lukumäärä vuoden lopussa oli 136 henkeä.

Vakuutuskannassa on vuoden aikana tapahtunut seuraavia muutoksia:

Kanta vuoden alussa	1,002	eläintä
Uusia vakuutuksia	189	eläintä
Luopunut	21	» 168 »

Kanta vuoden lopussa 1,170 eläintä.

Tämä kanta on kokoonpanoltaan seuraava:

Sonnia	82	arvoltaan	8,910	markkaa
Härkiä	12	»	1,510	»
Lehmiä	995	»	98,015	»
Nuorta karjaa	181	»	3,965	»
Yhteensä	1,270	arvoltaan	112,400	markkaa.

Vuoden kuluessa on Yhdistyksen toiminta-alue säästynyt tarttuvilta taudeilta eli yleisemmiltä kul-kutaudeilta. Sen johdosta on vahinkojen lukumäärä ollut erittäin vähäinen, nimittäin ainoastaan 3, jotka ovat aiheuttaneet seuraavia vahingonkorvauksia:

Talollis. Tuomas Mäkelälle yhdestä poi-	
kimiskuumeeeseen kuolleesta leh-	
mästä	96 markkaa
Talollis. Juho Eerolalle yhdestä luunkat-	
keaman tähden teurastetusta leh-	
mästä	84 »
Itsellis. Matti Ruokoselle Pöyhölästä yh-	
destä vatsatautiin kuolleesta leh-	
mästä	102 »

Yhteensä korvauksia 282 markkaa.

Tästä on takaisin saatu teurastusarvona 42 »

joten koko vahinko tekee 240 markkaa.

Hoitokustannukset vuoden kuluessa nousivat, kuten seuraavasta tulot ja menot sisältävästä taulusta näkyy, Smk. 202: 40. Se määrä, joka nyt on jaet-tava taksoitettavaksi, on siis

Vahingonkorvauksia	Smk. 240: —
Hoitokustannuksia	» 202: 40

Yhteensä Smk. 442: 40

Kun edellämainitusta vakuutettujen eläinten arvon summasta vähennetään sääntöjen 7 §:n mu-kainen osa niistä vakuutuksista, jotka ovat olleet voi-massa vaan osan vuodesta, saadaan siksi summaksi, jolle taksoitus on jaettava, 110,000 markkaa. Jokai-sen 100 markan vakuutusarvolle tulee siis vaan 40 pennin taksoitus.

Sääntöjen 8 §:n nojalla ehdottaa johtokunta, että vararahastoa varten kannetaan 20 pennin lisämaksu kultakin täydeltä ja alotetulta sadalta markalta osakkaitten vakuutusarvosta ja siis

että vakuutusmaksu vuodelle 1903 lasketaan 60 pennin mukaan 100 markalta, josta 20 penniä maksua vararahastoon.

Kun yhdistyksen toiminnalle olisi erittäin tärkeitä saada piiriinsä kotiapteekki eläintauteja varten, ja levityttää tietoa tavallisimpain eläintautien hoitamisessa, näyttää hallituksen mielestä hyödylliseltä, että yhdistys tätä tarkotusta varten jäseniltään kantaisi maksun ja ehdottaa hallitus siitä syystä:

että mainittua tarkotusta varten vakuutusmaksun lisäksi, ja samalla kun se suoritetaan, kannettaisiin 10 pennin lisämaksu jokaiselta täydeltä 100 markan vakuutusarvolta.

Sellaista lisämaksua ei tosin voida asettaa sääntöjen nojalla jäsenten maksettavaksi, mutta näyttää sen tarkotus joka tapauksessa ansaitsevan saavuttaa yhdistyksen lämpimimmän kannatuksen ja on siis tämänlaatuinen toimenpide vapaaehtoista tietä aikaansaattava.

Yhdistyksen tuloina ja menoina vuonna 1902 ovat olleet seuraavat

Tulot:

Säästöä kassassa vuoden alussa . . .	Smk.	16: 95
Sisäänkirjoitusmaksuja	»	189: —
Vakuutusmaksuja	»	1,041: 62
Vararahastonmaksuja	»	210: 45
Korkoja	»	49: 94
Lainattuja varoja	»	371: 49

Yhteensä Smk. 1,879: 45

Menot:

Vahingonkorvauksia vuodelta 1902, vähentämällä saatu teurastus- arvo	Smk. 240: —
Maksettu vuoden 1901 vahinkojen kor- vaamiseksi otettu laina »	1,000: —
Vararahastoon siirretään:	
Sisäänkirjoitusmaksut 189: —	
Vararahaston maksut <u>210: 45</u> »	399: 45
Korkoa lainalle »	27: 50
Hoitokustannukset »	202: 40
Rahaa kassassa »	10: 10
Yhteensä Smk.	1,879: 45

Vararahasto oli vuoden alussa	Smk. 496: 87
Lisäys vuoden aikana »	399: 45
Vuoden lopussa	Yhteensä Smk. 896: 32

Tämä summa on sijoitettu seuraavalla tavalla:

Talletustilillä X-pankissa	Smk. 500: —
Juoksevilla tilillä X-pankissa »	24: 83
Lainana Yhdistykselle »	371: 40
Yhteensä Smk.	896: 23

Yhdistyksen hallituksesta ovat nyt eroamis-
vuorossa: Talonomistaja Paavo Korppi Maatialan
kylästä, emäntä Edla Pouru Ärölän kylästä ja itsel-
linen Kustaa Riekko Riihelän kylästä.

Niitynmäellä, Toivolassa Maalisk. 4 p. 1903.

Paavo Korppi,	Edla Pouru,	Kustaa Riekko,
J. P. Sisto,	Kalle Tapola,	Miina Sillanpää,
	Pietari Ärölä.	

Tilintarkastuskertomus.

Allekirjoittaneet, vuodeksi 1902 valitut tilintarkastajat, saavat toimitetusta yhdistyksen toiminnan ja tilien tarkastuksesta sanotulta vuodelta antaa seuraavan kertomuksen:

Yhdistyksen kirjat ja tilit ovat hyvässä järjestyksessä ja oikeat.

Vararahaston varat ja kassan olemme laskeneet ja huomanneet yhtäpitäviksi kirjain kanssa.

Hallituksen kertomukseen sisältyvät numerot olemme huomanneet yhtäpitäviksi kirjanpidon kanssa ja taksoitusmäärän laskemisen katsoneet laadituksi oikeiden perusteiden mukaan.

Sen nojalla, mitä näin olemme havainneet, puollamme täyttä vastuunvapautta hallitukselle yhdistyksen hallinnosta vuonna 1902.

Hallituksen kertomuksessa olevia ehdotuksia puollamme ja katsomme sen kaikin puolin hyvin harkituksi, että yhdistys paitsi vakuutusmaksuansa, päättää vapaaehtoista tietä kantaa lisämaksua kotiapteen hankkimiseksi ja toimenpiteitä varten eläintautien hoidon helpoittamiseksi.

Niitynmäellä, maaliskuun 8 p:nä 1903.

Juho Mynttinen.

E. Kuula.

Liite N:o 3.

Karjanvakuutus pienissä paikallisissa yhdistyksissä.

»Muissa vakuutuksissa tavallinen järjestys, osakeyhtiö tai keskinäinen yhtiö, on maanviljelyksen käyttöeläinten vakuutuksessa yleensä epäonnistunut.

Näin ollen ei maanviljelyksen käyttöeläinten eikä varsinkaan nautakarjan vakuutus olisi tarpeellisen riittävästi toteutunut ilman lukuisia *paikallisia vakuutusyhdistyksiä*.

Buchenberger.

I.

Kokemus ja kehitys opettaa että karjanvakuutusjärjestelyä, ollakseen *mahdollisimman vähän rasittava ja samalla mahdollisimman tehokas*, ei saa ulottaa pienehköä, tarkasti rajoitettua alaa, esim. sellaista piiriä ulommaksi, joka käsittää yhden ainoan pitäjän taikka vähäisen joukon toisiaan lähellä olevia kuntia. Juuri tästä rajoituksesta johtuu paikallisten karjanvakuutusyhdistysten tunnustetusti suuri menestys. (Jos sitä vastoin vakuutukseen otetaan myöskin hevoset, on vakuutusalue laajennettava).

Kun nimittäin on ratkaistava kysymys, mikä on karjanvakuutuksen paras järjestysmuoto, on ennen kaikkea otettava huomioon se, kuinka helppoa tai vaikeata tulee olemaan saada aikaan sekä vakuutettuihin eläimiin että niiden hoitoon nähden riittävän tehokas *tarkastus*.

edellämainitusta asianhaarasta riippuu hyvin suureksi osaksi sekä *vakuutusmaksujen suuruus*, että myöskin sellaisten *raskauttavien muodollisuuksien ja menojen välttäminen*, jotka niin usein pelottavat pienviljelijöitä vakuutusta ottamasta, ja lopuksi vielä *vakuutuksen varmuuskin*.

Selväähän kumminkin on, että, kuten muuan tällä alalla etevimmistä ulkomaalaisista ammattimiehistä sanoo, »mitä suurempi vakuutusalue on, sitä vaikeammaksi käy valvonta sopivien paikalliskoneistojen puutteessa ja sitä enemmän on tämän tähden pakko monilla vakuutukseen pannuilla ehdoilla ja korkeilla vakuutusmaksuilla tasoittaa valvonnan (kontrollin) puutetta.»

Tässä on yksi syy siihen ilmiöön, että suurten karjanvakuutusyhdistysten vakuutusmaksut ovat kalliimmat kuin pienten paikallisyhdistysten. Näiden jäsenet elävät näet lähellä toisiaan ja tuntevat toisensa, he saattavat tämän vuoksi valvoa toisiaan niin hyvin kuin se yleensä voi olla mahdollista, ja estää kevytmielisyysksiä sekä petoksia, joiden uhriksi he itse ensimmäisinä joutuisivat korotettujen vakuutusmaksujen kautta. Kun jäsenet aina ovat toistensa »silmäin edessä» niin sanoaksemme, on jokainen jäsen täten suoranaisesti tai välillisesti pakotettu hyvin hoitamaan ja ruokkimaan eläimiään, jotenka monta tappiota voidaan välttää. Tämä yhdistysten kasvattava merkitys on niin tärkeä, että, kuten siitä on sanottu, »jos se puuttuu, ei yhdistys täydelleen saata toteuttaa tarkotustaan». Itsestään on selvää, että tämä keskinäinen kasvatus ja keskinäinen kontrolli ei ole käytännöllisesti toteutettavissa suurissa yhtiöissä, joiden vakuutuksenottajat ovat hajallaan ympäri maata, ja joista toisinaan kenties vain yksi, kaksi tai joitakuuta harvoja asuu jokaisessa kunnassa.

Pienen paikallisyhdistyksen naapuri-jäsenet myöskin helpommin, tunnollisemmin ja huokeammin kuin kalliisti palkatut asiamiehet voivat kohdalleen arvioida vakuutetut eläimet, pitää silmällä sairaita eläimiä ja niiden hoitoa, saada selville tapahtuneiden vahinkojen syyt j. n. e. Kaiken tämän täytyy vähentää kustannuksia ja luonnollisesti vakuutusmaksujakin. *) Pienissä yhdistyksissä on useita muitakin seikkoja, jotka niitä edelleen alentavat. Jo suuren vakuutusyhtiön pelkkä järjestys on kallis, sen monimutkainen hallinto niinikään, sillä siihen tarvitaan huoneusto, kirjoitusten monistaminen ja postimaksut, johtaja ja konttorin henkilökunta, asiamiehiä ja matkustavia tarkastajia — ja kaikkea tätä ilman saattavat pienet paikalliset karjanvakuutusyhdistykset enimmäkseen tulla toimeen. Huoneustona niissä on puheenjohtajan työhuone, johtajina, konttoripalvelijoina, asiamiehinä ja tarkastajina ovat yhdistyksen omat jäsenet, jotka maanviljelystoimintansa ohella ilmaiseksi tai pienoista korvausta vastaan silloin tällöin kokoontuvat määräämään vakuutussummat, vahingonkorvaukset, vakuutusmaksut j. n. e. Saattaa siis sanoa, että pienillä paikallisilla yhdistyksillä ei ole mitään hallintokustannuksia ja että niiden menot rajoittuvat eläinlääkärin kustantamiseen ja vahingonkorvausten suorittamiseen. **)

*) Vertaa myöskin tähän, mitenkä Suomen Eläinvakuutusyhtiön tilintarkastajat vaativat ankarampia toimenpiteitä asiamiesten puolelta eläinten tarkastukseen ja arvioimiseen nähden: »Käytännössä on nimittäin tähän asti huomattu, että on saatu ostaa vakuutettu eläin sen vakuutusarvoa melkoisesti alemmasta hinnasta.» Olisiko tämä mahdollista pienessä paikallisessa vakuutusyhdistyksessä?

**) Puutteellisen tilaston vuoksi on vaikea numeroilla valaista tätä itsestään selvää seikkaa. Saksassa on kuitenkin

Yllä sanotusta käynee ilmi, miksi voidaan, kuten olemme tehneet, väittää, että vakuutusmaksujen korkeus ja ne monet muodollisuudet, jotka vaaditaan vakuutusta otettaessa ja suoritettaessa, ovat suhteelliset vakuutusalueen suuruuteen ja että niinmuodoin karjanvakuutus pienissä paikallisyhdistyksissä voidaan tehdä *madollisimman vähän rasittavaksi*.

Mutta karjanvakuutus pienissä paikallisyhdistyksissä on sen ohella *mahdollisimman tehokaskin*. Pienten paikallisten yhdistysten säännöt ovat yksinkertaisemmat kuin suurten yhtiöiden, jonka kautta monet erimielisyydet jäsenten ja yhdistyksen välillä ovat vältettävissä, helposti selitettävissä ja poistettavissa. Suurissa yhtiöissä sitä vastoin vaaditaan iso joukko muodollisuuksia, ennenkuin vakuutus annetaan ja korvaus maksetaan, vieläpä niissä useasti muodollisuuksien rikkomisen tähden kielletäänkin korvauksen suorittaminen. Kaikki tämä synnyttää etenkin pienissä maanviljelijöissä oikeutettua epäluuloa suuriin yhtiöihin tai pelottaa heidät kokonaan vakuuttamasta niissä eläimiään. Sitä vastoin pieniviljelijä, joka vain omalla kotiseudullaan tuntee olevansa kotiutunut ja perehtynyt, paraiten ymmärtää omaa pientä yhdistystään, johon hänellä on helpoin pääsy, ja jota hän sitäpaitsi myöskin hoitaa vertaisineen, joihin hän luot-

muuanna vuotena toimitettu vertaus suurten yhtiöiden ja pienten yhdistysten välillä tässä suhteessa osottanut, että 7 isoimman keskinäisen karjanvakuutusyhtiön hallintokustannukset tekivät keskimäärin 44 % maksetuista korvauksista, jota vastoin kaikkien paikallisten karjanvakuutusyhdistysten hallintokustannukset Reinin maakunnissa olivat ainoastaan 16 % maksetuista korvauksista. Suomen Eläinvakuutusyhtiössä olivat vastaavat numerot v. 1897 81 %, v. 1898 61 %, v. 1899 40 %, v. 1900 25 %.

taa; hänen suhteensa yhdistykseen on läheinen ja välitön, hän tuntee siinä omistavansa jotakin omaa ja jotakin yhteistä naapurien kanssa. Tämän perusteella myöskin kokemus osottaa, että missä karjanvakuutus perustuu maanviljelijäin omaan yhteenliittymiseen rajoitetulla alueella, siellä sen myöskin ymmärtää pienviljelijäin suuri joukko, jonka keskuuteen se samalla leviää. Karjanvakuutus tässä muodossa ei niinmuodoin ole *tehokkain* ainoastaan yksityiseen maanviljelijään katsoen, vaan myöskin kansallistaloudellisessa suhteessa.

II.

Pienet paikalliset karjanvakuutusyhdistykset eivät kumminkaan, sanoo suurten yhtiöiden puolustaja, »anna vakuutuksenottajille täysin riittävää takuuta, sillä jos yhtenä tai parina toisiaan seuraavana vuonna tulee aavistamattoman suuria tappioita, on tarjolla vaara, että yhtiö (yhdistys) ei voi selvittää asioitaan ilman liikanaisen suuria uhrauksia osakkaitten puolelta. Tämä taas ei juuri voi tulla kysymykseen yhtiössä, jonka toimiala on laaja — — — —».

Totta on, että kysymyksessä oleva puute jossa-kin määrin tuntuu pienissä paikallisissa yhdistyksissä, järjestettyinä nykyisellä — huomattakoon: nykyisellä tavallaan. Tulemme heti osottamaan, että on varsin mahdollista poistaa tämä heikkous, missä sitä tavataan.

Vallan väärin sitävastoin on väittää, ettei sanottu heikkous myöskin olisi ominainen suurille yhtiöille. Tämä heikkous päinvastoin on niissä niin suuri, että kun siihen lisätään ylempänä viitatut puutteet suurten yhtiöiden toiminnassa, on täysin selitettävissä, miksi

niiden askel askeleelta täytyy väistyä pienten paikallisten yhdistysten tieltä.

Saksassa v:nä 1899 toimessa olleet 23 suurta keskinäistä karjanvakuutusyhtiötä eivät yhteen laskien tuottaneet ensinkään voittoa, vaan päinvastoin tappiota. 16 edellisenä vuotena toiminnassa olleet suuret yhtiöt tuottivat kuutena vuonna tappiota (yhteen laskien nim.). Itävalta-Unkarissa oli samana vuotena 3 suurta keskinäistä vakuutusyhtiötä toimessa. Huolimatta siitä, että yksi niistä nauttii valtioapua, on niiden työ yleensä tuottanut tappiota. Ranskassa löytyi v. 1892 12 suurta keskinäistä karjanvakuutusyhtiötä. Ne ovat niinkään enimmäkseen tuottaneet tappiota. Suomessa havaitaan Eläinvakuutusyhtiön vakuutussumman jälestä vuoden 1899 säännöllisesti alentuneen ja yhtiön viime tilivuosi (v. 1901) näyttää suurta tappiota. *) Tiedetäänpä lisäksi, Vakuutustarkastelijan viimeksi ilmestyneen kertomuksen mukaan (v:lta 1900), että *molempien* Suomessa tällä alalla toimivien suurten yhtiöiden *menot* sanottuna vuonna ovat olleet *tuloja suuremmat*.

Pienillä paikallisilla yhdistyksillä on kuitenkin suojeluskeinoja sitä vaaraa vastaan, joka kieltämättä uhkaa niitäkin, että niiden nim. täytyy aavistamattoman suurten tappioiden kohdatessa vaatia uhrauksia jäseniltään taikka vieläpä kokonaan hajotakin. Lähin ja luonnollisin keino on se, että hyvinä aikoina, nim.

*) »Vaikka», niin sanotaan näet vuosikertomuksessa, »mahdollisesti voisikin katsoa luonnolliseksi, että tämä tappio olisi maksettavaksi taksoitettava yhtiön osakkailta, ei johtokunta kumminkaan puolestaan tahdo puoltaa tätä toimenpidettä, kun johtokunta katsoo, että tämä *kovin epäedullisesti vaikuttaisi yhtiön toimintaan.*» Mutta mitenkä on yhtiön järjestettävä tuollaiset tappiot, korottamatta vakuutusmaksuja, jos useampana vuonna perätysten saadaan sama tulos?

toimiajan ensi vuosina, kerätään *vararahasto* tulevien vähemmän edullisten vuosien varalle. Tärkein keino tätä varten on kumminkin *jälleenvakuutus*, mikä myöskin yhä enemmän tulee käytäntöön kaikkialla, missä pieniä paikallisyhdistyksiä suuremmissa määrin on syntynyt. Jälleenvakuutus saattaa tapahtua ja tapahtuu-kin monella eri tavalla, joko esim. suuremmissa yksityisissä yhtiöissä — joilla tässä on tärkein tehtävänsä täytettävänä — taikka esimerkiksi niin, että paikallisyhdistykset liittyvät koko maata tai suurempaa aluetta (maakuntaa) käsittäväksi jälleenvakuutusykdistykseksi, maksavat siihen määrätyn vuosiveron ja täyttävät tästä laitoksesta otetuilla lisäyksillä tappiot, jotka nousevat säännölliseksi laskettua summaa korkeammiksi. Tällaiset jälleenvakuutuslaitokset tulevat yhä yleisemmiksi sivistysmaissa ja pidetään niitä niin tärkeinä, että monessa maassa, missä pieniviljelys on enimmänsä levinnyt, *valtio* joko itse on perustanut niitä tai myöntää niille raha-apuaan. Kun tuollaisen jälleenvakuutuksen hyöty juuri on siinä, että se voi tasaten siirtää eri vuosina ja eri paikoilla sattuneet aavistamattoman suuret tappiot paljon isommalle karjanomistajajoukolle kuin mitä erityiselle pienelle paikallisyhdistykselle on mahdollista, on sitä niinmuodoin pidettävä siunausta tuottavana ja erinomaisen tarkoituksenmukaisena kehityksenä paikallisvakuutuksessa. Muuttumaton säilyttää tämä järjestelmä seuraavat paikallisten yhdistysten suuret edut: niiden yhtenäisen ja halvan hallinnon, arvokkaan keskinäisen valvonnan niin yksityiseen jäseneseen kuin kokonaisuuteenkin nähden ja yhteistunnon, jonka ne jäsenissään kehittävät.

Lopuksi on meidän myöskin muistuttaminen, että pienten paikallisyhdistysten luonnollisesti täytyy

muussakin suhteessa olla tarkoituksenmukaisesti järjestettyjä, jotta ne oikein voisivat täyttää tehtävänsä. Ylempänä on huomautettu, mikä merkitys on vararahaston keräämisellä. Toinen näkökohta, johon samoin on painoa pantava, on se, että säännöt eivät millään tapaa houkuttele puoskareita käyttämään, vaan että ne päinvastoin vaativat eläinlääkäriä tarvittaessa avuksi kutsuttavaksi. Säännöissä pitäisi — kernaaimmin lain kautta — määrätä, minkä korkeimman summan yhdistys olkoon ilman jälleenvakuutusta oikeutettu vastattavakseen ottamaan y. m. s., jolla tahdotaan turvata jäseniä vahinkoja vastaan. Kun ei kumminkaan ole sanottu, että ne, jotka perustavat yhdistyksen, aina tahtovat ja kykenevät sellaisia säädöksiä määrätessään valitsemaan oikein ja paraiten, ja kun muutenkin olisi tärkeätä, että eri yhdistysten sääntöjen sisällys olisi niin yhtäläinen kuin mahdollista, täytyy maanviljelijäin tässä suhteessa saada ohjausta. Sellaista ohjausta antavatkin monessa maassa maanviljelyshallitukset, maanviljelysseurat y. m. Meillä on Pellervo-Seuran johtokunta ryhtynyt toimenpiteisiin tämän käsikirjan laatimiseksi.

III.

Ylläsanotusta helposti selviää, miksi maanviljelijät kaikissa sivistysmaissa koettavat tyydyttää karjanvakuutustarvettansa pienten paikallisten yhdistysten avulla paljoa yleisemmin kuin suuria yhtiöitä perustamalla. Että todella niin on laita ja että siis kokemus ja kehitys viittaavat meitä tälle tielle, se osoitetakoon joillakuilla numeroilla.

Saksassa ja Ranskassa enimmäkseen juuri näin menetellään.

Niinpä oli koko Saksassa v. 1891 suurissa yhtiöissä eläimiä vakuutettuna noin 117 miljoonan markan arvosta, mutta sitävastoin pienissä paikallisyhdistyksissä yksistään Baierissa 832 miljoonan, Badenissa 178 milj., Reinin maakunnissa 262 milj. markan arvosta j. n. e. Yksin Preussissa lasketaan nykyisin löytyvän n. 5,000 pientä paikallista karjanvakuutusyhdistystä, joitten jäseninä on n. 600,000 maanviljelijää.

Ranskassa oli v. 1896 suurissa yhtiöissä vakuutettuna eläimiä 40 $\frac{1}{2}$ milj. markan arvosta, mutta pienissä paikallisyhdistyksissä 60 milj. edestä. Pieniä yhdistyksiä löytyi 1,305:n paikkeilla ja laskettiin niissä olevan n. 100,000 maanviljelijää jäseninä. Suurissa yhtiöissä sitä vastoin oli ainoastaan 21,500 jäsentä (= vakuutuksen-ottajaa).

Samoin on asianlaita Italiassa, Belgiassa, Sveitsissä, Tanskassa ja Ruotsissa. Belgiassa muodostettiin ensimmäinen paikallinen vakuutusyhdistys v. 1882; v. 1898 niitä oli jo 509. Ruotsissa oli v. 1880 55 karjanvakuutusyhdistystä (yhtiötä), v. 1896 184, joista 3 toimii yli koko maan, 15 käsittää kokonaisen läänin, 31 kihla- ja 135 yksityisiä kuntia. Missä määrin ne täyttävät tehtävänsä, nähdään siitä, että kokonaista 10 $\frac{1}{2}$ 0/0 — siis perin korkea luku — maan hevosista ja nautakarjasta on turvattu vakuutuksen kautta. Äsken on näitä varten perustettu jälleenvakuutusyhtiö.

Mutta pienten paikallisyhdistysten etuja eivät huomaa ja ymmärrä ainoastaan maanviljelijät itse, vaan myöskin maanviljelysseurat, maanviljelyskoukukset, maanviljelyshallitukset, jopa itse hallituksetkin. Tämänkin väitteen valaisemiseksi esittäkäämme joitakuita esimerkkejä.

Saksan Maanviljelysneuvosto (Landwirthchaftsrath) käsitteli tätä kysymystä v:nä 1893 ja esitti kantansa m. m. seuraavissa sanoissa:

»Mahdollisimman yleisen karjanvakuutuksen toteuttaminen on seikka, joka on yleisten etujen mukainen ja joka tarvitsee kaikenpuolista avustusta. Tätä tarkotusta varten on 1) *etusijassa yleisesti pyrittävä perustamaan mahdollisimman pieniksi rajoitettuja vakuutusyhdistyksiä*; 2) kannatettava näitä ¹²laillisten toimenpiteiden kautta; ja 3) on näiden yhdistysten — — — — liitettävä valtio- tai maakuntaliitoiksi (jälleenvakuutusta varten).»

Ranskassa asetti Ranskan Maanviljelysseura v. 1895 komissioonin (toimikunnan) tutkimaan karjanvakuutusta. Seikkaperäisen tarkastelun suoritettuaan tuli tämä komissiooni siihen tulokseen, että *karja on vakuutettava pienissä paikallisyhdistyksissä*. Sittenmin myönsi eduskunta v. 1898 $1\frac{1}{2}$ milj. markkaa paikallisten karjan- (ja rae-) vakuutusyhdistysten avustamiseksi. Nämät apurahat jaetaan enimmäkseen niin, että uudet yhdistykset saavat pohjarahastoksi 500 à 1,000 mk. Missä määrin hallitus suosii ja auttaa näitä pieniä yhdistyksiä, havaitaan siitäkin, että maanviljelysministeri v. 1898 kiertokirjeessä kehotti kaikkia maan prefektejä edistämään tällaisten yhdistysten perustamista sekä toimitutti maan kaikille maanviljelyksen opettajille ja kaikkien maanviljelysyhdistysten puheenjohtajille käsikirjan pienten paikallisten karjanvakuutusyhdistysten perustamisessa.

Kansainvälinen Maanviljelyskongressi Brysselissä v:nä 1895 lausui mielipiteenään:

»Että karjanvakuutuksen tulee perustua yksinomaan keskinäisyyteen.

Että, niinmuodoin, *vakuutus on järjestettävä paikallisten keskinäisten yhdistysten pohjalle*, jotka yhteinen side liittää yhteen ja jotka muodostavat maakuntakassoja, mitkä yhdistetään yhdeksi, valtion tarkastuksen alaiseksi vakuutuslaitokseksi.»

Ja viimeksi koolla ollut Kansainvälinen Maanviljelyskongressi Pariisissa v. 1900 selitti, että

»Maanviljelysvakuutuksessa, tarkottaen se maanviljelijän persoonaa (tapaturma) tai hänen kiinteimistöään tai irtaimistoaan (sato, karja), *on edullisinta käyttää perustaksi keskinäisyyttä paikallisissa itsenäisissä yhdistyksissä*, jotka keskenään ovat liittyneet niin laajaksi liitoksi kuin mahdollista.

Otaksumme, että se, mitä edellä olemme sanooneet, riittää osottamaan, mitenkä niissä sivistysmaissa, joissa molempia kysymyksenalaisia vakuutusmuotoja on ollut vapaus koetella, sekä maanviljelijät itse että heidän edustajansa ehdottomasti asettavat paikalliset yhdistykset ensi sijaan.

Osuusmieheen yllä kerrotut tosiasiat epäilemättä vaikuttavat ilahuttavasti, lujentavat hänen uskoaan osuustoiminta-aatteeseen ja antavat hänelle uutta rohkeutta. Samoin kuin niin monella muulla taloudelli-

sella yhteistyön alalla nähdään tässäkin, että tie, jota maanviljelijäin on käyminen, ei ole suuri, koko maan käsittävä yhdistys taikka yhtiö — kuten meillä eräällä taholla, jossa ollaan kaikille kokemuksille sokeana, koetetaan tehdä — vaan pieni paikallinen yhdistys, jossa kaikki tuntevat olevansa keskenään yhteistunnon liittämiä ja johon kaikki voidaan saada rupeamaan. Vasta kun tämä vankka perustus on olemassa, seuraa liittyminen suuremmiksi ryhmiksi, keskusliikkeiksi, jotka antavat osuustoiminnalle sen voiman ja täydellisyyden.

Se erityisesti karjanvakuutusta koskeva väite, että koko maata käsittävä yhtiö »etupäässä hyödyttää pieniviljelijää ja köyhempää maalaisväestöä» (Suomen Eläinvak.-yhtiön vuosikert. v. 1901), on niin täydellisesti kokemusta ja kehitystä vastaan kuin olla voi. Kieltämättä on sellaisen yhtiön hyöty sangen suuri, mutta kaikissa maissa sitä etupäässä käyttävät suuret maanviljelijät. Sillä niin totta kuin karjanvakuutus *ensi sijassa* on tarpeellinen ja siunausta tuottava pikkiviljelijälle ja köyhemmälle maalaisväestölle, niin totta myöskin on, että sen *ensi sijassa* tulee mukautua ja järjestäytyä *juuri pikkiviljelijäin olosuhteiden mukaan*.

»Karjanvakuutus on yhteistoiminnan muodoista ehken yksinkertaisin, käytännöllisin, paraiten soveltuva maata viljelevänväestön tarpeisiin ja myöskin paraiten ymmärretty.» Niin sanoo muuan Ranskan maanviljelysministeriön palkitsema, tätä ainetta käsittelevä teos. »Mutta sitä yhteistoimintaa, joka lähentää sydämiä, joka syventää harrastuksia ja joka synnyttää ihmisissä yhteistunnon ylevän siveellisen tunteen, sitä yhteistoimintaa ei löydy suurissa, koko maata tahi

maakuntaa käsittävissä keskinäisissä yhtiöissä, joita joissakin suhteissa voi verrata teollisuusyhtiöihin, vaan se löytyy paikallisessa keskinäisessä yhdistyksessä, jonka muodostaa pienten maanviljelijäin luonnollinen yhteenliittyminen.»

(•Pellervo•-lehdestä).

Liite N:o 4.

Yhteisestä lääkevarastosta kotieläimiä varten.

Jokainen tuntee, mitä vaikeuksia sairaus tuottaa kohdatessaan kotieläimiä. Nehän käyvät silloin työhön ja toimintaan suuremmassa tai vähemmässä määrin kykenemättömiksi, saattaen isäntänsä tuotannon suoranaisesti vähenemään, vieläpä tarvitsevat ne myös huolellisemman sekä enemmän aikaa ja varoja kysyvän hoidon, kuin terveinä ollessaan. Maamies voi sentähden olevissa oloissansa jotakuinkin tyytyväisenä käyttää näitä rakkaita palvelijoitaan apunansa, niin kauan kuin ne näyttävät hyvin viihtyvän, vaikka onkin myönnettävä, että hoidon suhteen löytyy paljon korjattavia kohtia.

Viihtyväisyys on terveyden ja hyvinvoinnin merkki, ja ilmenee se siinä, että eläin näyttää olevan tyytyväinen kohtaloonsa, pysyy käytettäessä pirteänä ja sietää rasittumatta kohtuullisen voimain ponnistuksen tai muunlaisen työn, jota siltä vaaditaan, viettää lepohetkensä rauhallisena sekä syö ja juo halulla päivittäiset rehuannoksensa. Mutta niin pian kun tämä tila muuttuu, kun eläin vastenmielisesti — vastoin tavallisuuttaan — suorittaa tehtävänsä joko kovin väsyen tai muulla tavalla ilmaisten kärsivänsä jonkunlaista puutetta, silloin saatamme varmuudella päättää,

että sen ruumiin elimissä on tapahtunut häiriö, joka estää näiden säännöllistä toimintaa, tahi on syy haetavana ruuasta, juomasta, huoneen ilmasta, eläimen makuusijasta j. m. s. Jos nyt tuollainen syy pian havaitaan, ja jos ymmärretään järjestää eläimen olo siten, ettei terveydelle haitallinen syy enää pitempään pääse eläimen tilaan vaikuttamaan ja muutoin sopivalla lääkitsemisellä koetetaan tautia vastustaa, niin usein satunnainen pahoinvointi keskeytyy siihen ja eläin muutamassa päivässä saavuttaa entiset voimansa jälleen. Toisin käy päinvastaisissa tapauksissa, kun alkanut tauti saa esteettömästi jatkua, kun ei *oikealla ajalla* osata sairaalle tarjota sitä — tavallisesti hyvinkin vähäpätöistä — apua, mikä sen tilan korjaamiseen tarvittaisiin. Jotenkin mitätön pahoinvointi saat-
taa silloin muuttua arveluttavaksi tositaudiksi, jota torjumaan eivät enää mitkään lääkkeet tahi neuvot riitä. Eläimen tuskat ynnä pelko siitä, että tautia mahdollisesti seuraava kuolema tulee tuottamaan tun-
tuvan taloudellisen tappion, pakoittavat talon väen käyttämään kaikkia hyviä tai huonoja keinoja, joilla vaan luullaan tautia voitavan lieventää. Mutta, kuten sanottu, oikea avunannon aika on mennyt ohitse, se on laiminlyöty. Viisainta olisi nyt, että hätäteurastukseen heti ryhdyttäisiin. Siten lopetettaisiin elukan tuskat ja useimmiten saataisiin vahingon suuruus rajoitetuksi, vähemmän tuntuva. Sillä enimmäisessä tapauksissa voidaan sairaana teurastetun eläimen lihat vaaratta käyttää ihmisten ruuaksi ja nahka ottaa talteen. *)

*) Varsinkin sikojen sairastaessa tautia, jota ei kohta ymmärretä ruveta auttamaan sopivilla keinoilla, on hätäteurastus ehdottomasti ainoa oikea tapa isomman vahingon välttämiseksi.

Poikkeus tästä on kuitenkin tehtävä, jos sairaus on ollut tarttuma- tai ruttotaudin tapainen, tai jos eläin on sairastanut pitempiaikaista kuumetautia. Lihassa ja veressä on silloin syntynyt myrkyllisiä aineita, jotka siirtyneinä toisiin eläimiin tai ihmisiin voivat tuottaa näille kuoleman tai ainakin aiheuttaa sairastumista.

Kovimmin tulee kotieläinten taudeista kärsimään vähävarainen kansa, pienitilalliset, torpparit ja itselliset. Ja lukemattomat ovat ne tapaukset, joiden satuesssa he neuvottomina, monesti kyynelsilmin, seisovat navetassaan tai tallissaan odotellen oman elantonsa turvaajan, hevosen tai lehmän, viimeistä hengenvetoa, hyvin tietäen, mikä vahinko heitä uhkaa.

Varattomuus ei aina ole syynä siihen, ettei apua saada tarvittaessa, vaan on siihen useimminkin syynä välinpitämättömyys tahi se, ettei yleensä penniäkään tahdota uhrata mihinkään, ennenkuin hädän hetkellä; tahi saattaa myös apu olla liian kaukaa haettavissa, kun eläinlääkäreitä löytyy niin harvassa. Mutta löytyy eräs keino, jolla välttämättömmimpiä lääkkeitä ja lääkitsemisaseita eläinten sairauden varalle voidaan hankkia. Yhteistoiminta tarjoo hyvän tilaisuuden jokaiselle hädän sattuessa ensimmäisen avun saantiin, ja tämän niin helpolla, ettei kenelläkään pitäisi varattomuuden takia olla vaikea sitä käyttää. Yritys onnistuu sitä paremmin ja sitä vähemmillä rahauhrauksilla, kuta useampi saadaan sitä kannattamaan.

Asian saattaa toteuttaa paitsi siten, että tätä varten perustetaan erityisiä yhdistyksiä, myöskin meijeri-osuuskuntien, sonni-, tarkastus- tahi eläinvarastusyhdistyksien piireissä pitämällä yhteistä lääkevarastoa eli, oikeammin sanoen, yhteistä kotiapteekkia. Tätä ylläpidetään sillä tavalla, että yhdistys päättää

vuosikokouksessansa jokaisen jäsenen maksettavaksi eläinlukunsa mukaan — kernaaimmin vaan hevosten ja lehmäin — kustakin esim. 20—40 penniä vuodessa. Maksumäärä on asetettava niin suureksi, että rah summalla, joka näin saadaan kootuksi, voidaan ostaa koko vuoden tarpeet esim. alempana olevan luettelon mukaan. Lääkkeet ja lääkitsemiskalut säilytetään jonkun luotettavan henkilön luona. Ehkäpä isommissa piireissä olisi eduksi jakaa varasto useammallekin hoitajalle, mikäli sopivia henkilöitä olisi saatavana. Tähän toimeen kelpaa joku luku- ja kirjoitustaitoinen kylänmies; kentiesi löytyy maanviljelys- tai m. s. koulun käyneitäkin tarjolla. Hänen toimenaan tulisi olla sekä säilyttää lääkevarastoa luonansa että jaella niitä tarvitseville. Hänen tulisi myös pitää kirjaa yhteisistä tuloista ja menoista, kantaa jäsenmaksut samoin kuin vähäinen sovittu vuokramaksukin aseiden käyttämisestä.

Nämä mainitut maksut voitaisiin, varsinkin jos tarpeet ostettaisiin jostakin maamme rohdoskaupasta, saada niin alhaisiksi, ettei niiden suorittaminen ketään rasittaisi; ja siten kokoontuneet rahat käytettäisiin vuosittain niin, että varastonhoitajalle maksettaisiin pieni palkkio (esim. 10—20 mk. vuodessa) ja järeillä olevalla osalla ostettaisiin taas tulevaksi vuodeksi tarpeet. Jos sittekin rahastoon karttuisi liiaksi varoja voitaisiin joko jäsenmaksuja alentaa tahi lisätä varastoa, entistä täydellisemmäksi, aina luonnollisesti sen mukaan, löytyykö lähellä eläinlääkäri tahi muu siksi asiantunteva henkilö, että vaaratta useampia lääkelajia voidaan käyttää.

Selvää on, että alempana esitetystä luettelossa mainitut työaseet edellyttävät niiden käyttäjältä jonkin

verran taitoa ja hänen täytyy jonkun kerran saada itse nähdä niiden käytäntöä tahi ainakin tarvitsee hän erityistä opastusta joko oppikirjasta tahi ammattimiehen neuvojen kautta. Mukavimmin käynee tämä päinsä, jos maanviljelysseurain karjanhoidonneuvojat ottavat piiriänsä kierrellessään nämätkin asiat selvittääkseen ja havainnollisesti näyttääkseen. Sillä tämän täytyy ehdottomasti lukea kuuluvaksi heidän työhjelmansa tärkeimpiin tehtäviin. Voivathan yhdistykset itsekin erityisesti tilata mainitun neuvojan luoksensa tätä varten sillä ovathan olot nykyään järjestetyt siten, ettei sellaisen toimimiehen tilaaminen tuota mitään kustannuksia. Parasta kaiketi olisi, jos varastonhoitajat voisivat saada ohjeita *läämien eläinlääkäreiltä*.

Ehdotus karjanvakuutusyhdistyksen kotilääkevarastoksi.

- 1 kpl. oppikirjaa: O. V. Löfman: »Kotieläinten taudit« *) 2: 75

*) Kun tämä lyhyt esitys yhteisten lääkevarastojen hankkimiseksi kotieläimiä varten ei suinkaan ole tarkotettu miksikään oppikirjaksi sairaitten hoidossa yhtä vähän kun se kehoittaa sivuuttamaan eläinlääkäreitä tärkeässä tehtävässään, niinkuin joskus on tahdottu luulla ja pelätty ehkä puoskaroimisen tämän kautta lisääntyvän, niin pyydetään nimenomaan saada huomauttaa lukijaa tästä samoin kuin siitakin, että, niinpian kuin *eläinlääkäriä* ei ole saatavissa, on opastuksena ja johteena kaikelle toiminnalle käytettävä luettelossa ensimmäisenä mainittua oppikirjaa.

Lyhyt kokemus, mikä maassamme jo on saavutettu yhteistoiminnasta tällä alalla, kehoittaa perustamaan yhä uusia lääkevarastoja, niinkauan kuin apteekkeja löytyy vaan siellä täällä ja eläinlääkärien apu on niin vaivoin saatavissa kun se nykyään on.

Tekijän muist.

1	kpl.	huuhdeastia »irrigaattori», jonka letkun läpimitta on sisältä 10—15 mm sekä on kankaalla vahvistettu ja astia eli ratti läkipellistä	2: 25
1	»	haavaruisku, tinasta, 50 kuutiosenttim. vetoinen	3: 50
1	»	lääkärin pihdit (»pinsetti», nikkelöitty)	2: 50
1	»	» saksen (käyrät)	2: 50
1	»	putkipistin (läpimitta 6 mm.)	3: 50
2—3	»	haavaneulaa (eri kokoisia)	1: 50
1	»	maitopilli ja siihen sopiva 0,5 metrin pituinen gummiputki ja lasiratti (maitokuumeruiskutuksia varten)	2: 15
1	kortti	(tahi lasikotelo, hinta 1: 25) haava-silkkiä n:o 3	—: 80
1	kilo	haavapumpulia	2: 50
1	»	puhdasta lysoolia (haavain pesua varten)	1: 75
2	»	raakaa » » » ja muuta puhdistusta varten)	2: 80
1,250	»	boorihappoa (jauhettua, haavain ja silmäin puhdistusta varten)	—: 50
3	gr	jodoformia (haavajauheeksi sekoit. puoleksi edell. kanssa)	1: 50
1	kilo	ammonjakkia (linjamentiksi vanhempiin pöhöttymiin tärpätin ja pellavansiemenöljyn kanssa, $\frac{1}{4}$ osa edell. ja $\frac{1}{2}$ öljyä	—: 70
2	»	raakaa tärpättiä	1: —
6	»	pellavansiemenöljyä (raakaa)	3: 60
10	»	glaubersuolaa (ulostavaksi vatsalääkkeeksi aikuisille)	1: 50
0,5	»	risiiniöljyä (ulostavaksi vatsalääkkeeksi vasikoille y. m. s.)	1: —

2	»	puhdasta liitujauhoa (vatsalääkkeeksi vasikoille)	1. 20
2	»	rautavihtrilliä (vatsalääkkeeksi aikuis.) —:	50
Yhteensä 40: —			

Ylläolevat tarpeet ja määrät on ajateltu vähäisempiä yhdistyksiä varten, missä varoja ei enempää saada kokoon. Mitään ei olisi luettelossa pois jätettävää, vaan jos kuitenkin tahtois vähemmillä varoilla tulla toimeen alussa, niin saattaisi kyllä hiukan pienentää aineiden määriä. Mutta silloin ne ehkä jo ovat kalliimmat ostaa. — Suuremmat yhdistykset tekevät sitä vastoin paremmin, jos ottavat varastonsa hiukan täydellisemmäksi, etenkin, jos löytyy saatavilla henkilö, joka ymmärtää useampia lääkeaineita käyttää. — Huomautettava on, että mainitunlaiseen lääkevarastoon saadaan hankkia ainoastaan vaarattomia, kotitaloudessa luvallisia lääkkeitä. Varastossa löytyvien lääkelajien moninaisuus täytyy luonnollisesti sovittaa sen mukaan, minkälaiset taudit kullakin paikkakunnalla tavallisimmin esiintyvät.

Lääkevarastojen hankkiminen ei voi tulla kysymykseen mistään apteekista, koska niissä tavarain hinta on paljon kalliimpi kuin rohdoskaupoissa, joista osto on edellytetty tapahtuvaksi. Rohdoskaupoista saattaa tilata hintaluettelon, jonka mukaan sitten lääkkeiden y. m. tilaamisen voi sovittaa vastaavaksi sitä rahamäärää, joka kulloinkin on päätetty käytettäväksi. Tilatessa on tietysti tehtävä tarkat määräykset ruiskujen y. m. s. esineitten laadusta ja koosta. Neuvo-tella sopii myös piirin eläinlääkärin tai maanviljelys-seurain karja-konsulenttien kanssa.

Ehkäpä olisi sopivinta, että tämmöisten yhdistysten tilaukset saataisiin keskittymään johonkin rohdoskauppaan, joka sitten, vaikkapa tilaukset tulisivatkin suhteellisesti pienissä erissä, suostuisi hiukan alentamaan maksuja, tahi ainakin rahtivapaasti lähettämään tavarat kaikille rautatieasemille.

Kotiapteekkiyhdistyksen menestymiselle on varsin tärkeätä, että siihen jo alusta alkaen liittyy runsaasti jäseniä. Jäsenmaksut saadaan silloin mahdollisimman pieniksi, mutta siitä huolimatta voidaan kuitenkin hankkia riittävän suuri varasto lääkkeitä. Luonnollisesti sekin seikka, onko sopivaa henkilöä saatavana lääkevaraston hoitajaksi, ja niin halvasta palkkiosta, kuin edellisessä on otaksuttu, vaikuttaa suuresti kotiapteekista koituvaan hyötyyn.

Kuinka tällaisessa yhdistyksessä on meneteltävä lääkkeitä jäsenille jakaessa, on asia, jota tulee tarkoin punnita. Jos järjestettäisiin siten, että jäsenet joka kerta tarvitessansa, ottaisivat lääkkeitä maksua vastaan eli siis ostaisivat niitä, niin voitaisiin se tulkita lääkkeiden luvattomaksi myymiseksi. Ainakin saattaa tämä antaa syrjäisille aihetta sekaantumaa asiaan ja synnyttämään rettelöitä. Sen vuoksi lienee sopivinta, että jäsenten vuosimaksut jo alusta pitäen määrätään niin suuriksi, että he kukin vapaasti ilman mitään muuta maksua voivat käyttää lääkkeitä korkeintaan jonkun sovitun rahamäärän, esim. 5 markan, arvosta. Jos hän tarvitsisi enemmän, niin saattaisi varastonhoitaja hänen laskuunsa tilata puuttuvat aineet.

Evert von Konow.

Karjanvakuutusyhdistysten sääntöjä varten painettuja vihkosia,

joissa on tyhjät sijat nimille ja numeroille, saavat kaikki yhdistyksen jäsenet Pellervon toimistosta à 10 p. kpl., sekä à 9 penniä kpl., jos kerrallaan otetaan enemmän kuin 25 kpl:ta.

Tilatkaa aikakauslehteä »Pellervo»

yhdistyksen kaikille jäsenille, niin saatte sen huokealla (80 penniä koko vuodelta, noin 400 tiheästi painettua sivua, jos suurempi määrä otetaan samalla kertaa). Jos jäsenet säännöllisesti lukevat »Pellervoa» ja seuraavat sen neuvoja, niin hoitavat he karjaansa paremmin; jos he hoitavat karjaansa paremmin, kärsii yhdistys vähemmän vahinkoja ja jos yhdistykselle koituu vähemmän vahinkoja, tulevat vakuutusmaksut pienemmiksi.

Maksaa siis vaivan saada »Pellervo» levitetyksi jokaiselle jäsenelle.

Joka karjaansa hoitaa, hän hoitaa kukkaroaan.

Pellervon Kirjastoa

on ilmestynyt:

- N:o 1. *V. Axelson*, Pellervo, Esitelmä. 0: 50.
N:o 2. *Hannes Gebhard*, Pieniviljelys ja osuustoiminta. 0: 50.
N:o 3. **Osuusmeijerit.** Käsikirja niiden perustamisesta ja taloudenhoidosta. Toinen lisätty ja uudistettu painos. I vihko. 1: 50.
N:o 4. *Hannes Nylander*, Yhteistoimintaa karjan jalostamisessa. Uusi painos tekeillä. 0: 75.
3 kpl. maksaa 2 mk.; 5 kpl. 3 mk.
N:o 5. **Osuustoimintalaki.** Ohjeita sen käyttämiseen. Toinen painos. 1: —.
5 kpl. maksaa 90 p. kpl.; 10 kpl. 80 p. kpl.
N:o 6. *Hannes Gebhard*, **Osuustoiminnan keskittämisestä ja sen edellytyksistä.** Toinen painos. 0: 25.
N:o 7. **Liikepääoman hankkiminen Suomen maanviljelykselle osuustoiminnan avulla.** 0: 25.
N:o 8. **Papit ja maanviljelijäin osuustoiminta.** Kirj. Eräs osuustoiminnan ystävä. 0: 50.
N:o 9. **Miten osuuskassa perustetaan ja hoidetaan. I.** 1: —.
N:o 10. *J. K. Paasikivi*, **Osuustoimintalain pääkohdat.** 0: 50.
N:o 11. *August Ramsay*, **Karjanvakuutusyhdistyksistä.** 0: 75.

Mallisäännöt maamiesseuroja varten.

- » **Osuusmeijereitä varten rajoittamattomalla lisämaksuvelvollisuudella ja ilman sitä.**
- » **Osto- ja myyntiosuuskuntia varten rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella.**
- » **Osuuskassoja varten rajoittamattomalla lisämaksuvelvollisuudella.**
- » **Turvepehku-osuuskuntia varten rajoitetulla lisämaksuvelvollisuudella.**
- » **Karjanvakuutusyhdistyksiä varten.**

Nämät säännöt on aiottu hankittavaksi osuuskunnan *kaikille jäsenille*; sitä varten on niihin jätetty aukkoja nimille ja numeroille sekä sijaa mahdollisille lisäyksille. 1 kpl. saadaan ilmaiseksi; 2—25 kpl. à 10 p.; yli 25 kpl. à 9 p.

Pellervon 10 pennin kirjasto:

- N:o 1. *K. Oittinen*, Maanviljelijäin yhteistoiminnasta 0: 10.
N:o 2. *K. Kerkkonen*, Yhteistoiminta ja maalaisseurat. Mietteitä ja neuvoja. 0: 10.
N:o 3. *A. O. Blomberg*, Kalle Rovinen eli mitä piirimies voi aikaansaada. 0: 10.
50 kpl. maksaa 8 p. kpl.; 100 kpl. 7 p. kpl.

Kaikki yllämainitut julkaisut saadaan Pellervon Toimistosta. Maksuksi sopii lähettää postimerkkejäkin.

Hinta 75 p:ää.